

CURIERUL UCRAINEAN

Serie nouă, nr. 243-244 / iulie 2013

Revistă a Uniunii Ucrainenilor din România

Luptați și veți învinge!

M. Mebrenko

Înainte de a examina mai pe larg principalele influențe românești exercitate asupra lexicului ucrainean și, invers, pe cele ucrainene asupra lexicului românesc, se impun câteva considerații de ordin general.

Bogăția unei limbi este dată, în primul rând, de bogăția și varietatea vocabularului ei. Conform unei idei general acceptate, după ce o limbă s-a constituit ca idiom de sine stătător, dezvoltarea

popoare. Dacă avem în vedere numai comerțul pe care-l face Lvovul, capitala Galiției, cu orașele moldovenești și chiar cu cele muntenești sau schimbul de valori deosebit de activ în secolul al XVII-lea, după ce Petru Movilă devine mai întâi arhimandrit al mănăstirii Pecerska Lavra, iar apoi, în 1633, mitropolit al Kievului și Haliciului, atunci înțelegem foarte bine de ce aceste contacte au fost atât de vii.

încoace, după câte știm, nu s-a întreprins. În lista de cuvinte întocmită de noi pentru elementele lexicale românești din ucraineană, în număr de 758 de cuvinte, 200 dintre ele nu se regăsesc în contribuțiile anterioare. Cuvintele pătrunse din limba română în limba ucraineană n-au avut toate aceeași soartă. Unele dintre ele au fost atestate numai în ariile bilingve care favorizau împrumutul, iar altele s-au generalizat pe suprafețe de

CONTACTE LINGVISTICE ROMÂNNO-UCRAINESE

rea ei constă mai ales în îmbogățirea cu noi cuvinte, deci în continua sporire a inventarului lexical. Spre deosebire de vocabular (compartimentul cel mai deschis la influențele din afară), structura gramaticală evoluează extrem de încet, ceea ce conferă limbii stabilitate în aspectul ei esențial.

Afirmând că lexicul unei limbi se află într-o continuă mișcare sau evoluție, trebuie să adăugăm că modificările care au loc în cadrul lui sunt, cel mai adesea, direct ori indirect legate de progresul societății umane, în ansamblul ei, în mod special de transformările care se petrec în viața materială și spirituală a unei anumite colectivități lingvistice.

Una dintre cauzele mai precise care explică evoluția vocabularului, în general, sunt contactele dintre popoare/populații, care, în epoca actuală, devin din ce în ce mai strânse și mai variate.

Învecinarea pe mai mult de jumătate din întinderea frontierelor a teritoriului etnic românesc cu cel ucrainean a făcut ca de-a lungul veacurilor românii să fie în raporturi foarte strânse cu ucrainenii. „Relațiile cu ucrainenii pleacă - după Nicolae Iorga - din secolul al XII-lea, dacă nu și de mai înainte și ele nu s-au întrerupt niciodată. În ceea ce privește legăturile comerciale cu Ucraina, ele pot fi urmărite chiar de la începutul Moldovei ca stat” (Nicolae Iorga, *Scurtă istorie a slavilor răsăriteni. Rusia și Polonia. Simple linii de orientare*, București, 1919, p. 10).

Deși, începând din secolul al XIV-lea, ucrainenii vestici și, parțial, cei estici și-au dus viața în cadrul unor state străine, acest lucru nu a împiedicat multiple forme ale contactelor româno-ucrainene. Interesele economice și credința comună - ortodoxismul - care-i leagă pe români de ucrainenii au apropiat întotdeauna cele două

Universitatea București

Dar apropierea, manifestată în toate domeniile de activitate, dintre cele două popoare a fost favorizată și de prezența populației ucrainene pe teritoriul românesc și a celei românești pe teritoriul ucrainean.

Cele două tipuri de contacte, marginal (generator de relații economice, comerciale, politico-militare, culturale și, inclusiv, religioase) și intra-regional (de conviețuire și simbioză etnică, petrecute pe ambele teritorii), au dus la nevoia de comunicare între cele două populații, factor sociolingvistic important care favorizează bilingvismul, ca formă și condiție de bază a influențelor reciproce.

Problema raporturilor lingvistice ale românilor cu ucrainenii, din punctul de vedere al influenței românești, a fost studiată mai ales în ultimele decenii de către mai mulți lingviști atât români, cât și ucrainenii. Un studiu sistematic și complet asupra acestei probleme, așa cum am făcut noi de pildă pentru limba ucraineană (vezi Ion Robciuc, *Raporturile lingvistice româno-ucrainene*, București, 1966), de la Fr. Miklosich

teren întinse. Examinând cuvintele cuprinse în lista de cuvinte observăm că ele constituie împrumuturi din domeniile cele mai variate. Ca număr și vechime, pe primul plan se situează elementele lexicale din sfera creșterii vitelor și mai ales a păstoritului: *bălega, blýndyi, brýndza, floiera, komárnyk, kulęša ș.a.*

Despre influența limbii ucrainene asupra celei române s-au scris, mai ales în ultimele decenii ale secolului trecut contribuții numeroase și valoroase. Pe baza datelor noi, tema a fost reluată, în ultima perioadă, de noi, din perspectiva unei îndelungate experiențe. Utilizând dicționarele ro-

mânești, hărțile din atlase și, mai ales, glosarele, textele și monografiile dialectale, am stabilit un număr de aproximativ 1.000 de cuvinte de origine ucraineană. Cele mai multe dintre ele apar numai în ariile de influență ucraineană compactă, iar altele au o răspândire (aproape) generală (*báhnă, bálie, bézmetic, borș, lan, rostopáscă ș.a.*). Se poate observa, de asemenea, că unele cuvinte de origine ucraineană (*calíc, továrăș, válmă*) fac parte din lexicul fundamental, de 1419 de unități, al celor mai importante elemente de vocabular al limbii române.

Raporturile limbii române cu limba ucraineană datează, după Al. Rosetti și alți lingviști, din secolul al XII-lea; G. Ivănescu consideră că limba română a început să fie influențată de ucraineană din secolele al X-lea sau al XI-lea.

Cercetările ulterioare vor scoate la iveală, desigur, lucruri noi și importante atât pentru limba română, cât și pentru limba ucraineană, deopotrivă.

Ion ROBCIUC

Unele considerente privind activitatea filialei Suceava a UUR

Consiliul (Rada) Uniunii Ucrainenilor din România s-a întrunit într-o ședință extraordinară, la 29 iunie a.c., pentru a dezbate o problemă stringentă care trenează de mai bine de un an la filiala Suceava, și anume dezbinarea comitetului UUR și persistența cu care președintele acesteia, dl Ioan Bodnar, continuă să acționeze împotriva intereselor organizației. Astfel, la primul punct al ordinii de zi s-a propus analiza măsurilor organizatorice ce se impun în filiala Suceava a UUR pentru respectarea Statutului Uniunii.

Este cunoscut de către toți, inclusiv din mass-media, că dl Ioan Bodnar, președintele filialei Suceava a UUR, fără acordul comitetului de conducere al filialei și al conducerii Uniunii Ucrainenilor din România, a semnat într-o cămărușă (conform propriei declarații) mai multe documente prin care se susține că ar fi avut loc în județul Suceava congresul de fuziune dintre Uniunea Ucrainenilor din România, condusă de președintele Ștefan Buciuta, și Uniunea Democrată a Ucrainenilor, condusă de Dumitru Morhan. Cu aceste acte false aceștia au dorit să înscrie noua asocieră la judecătoria Sectorului 1 București, inducând în eroare instanța de fond care a amânat o perioadă lungă de timp înscrierea modificărilor la Statut și noua conducere legitimă a Uniunii Ucrainenilor din România aleasă la Congresul al VI-lea care s-a desfășurat statutar la Timișoara, în perioada 30 septembrie-1 octombrie 2011.

În urma constatării acestor falsuri comise de către președintele filialei Suceava, Ioan Bodnar, căruia i-am acordat încredere la congresul nostru și l-am propus în funcția de prim-vicepreședinte al UUR, iar apoi în Consiliul UUR și în Prezidiul Executiv al UUR, acest domn ne-a dezamăgit trădând interesele organizației noastre cu bună știință pentru că a fost informat la zi despre demersurile justiției referitor la contractele false pe care le-a fabricat Dumitru Morhan și cu pretențiile nejustificate ale acestuia față de Uniunea Ucrainenilor din România.

După constatările cu privire la falsul congres de fuziune, Consiliul UUR l-a pus în discuție pe Ioan Bodnar încă în luna februarie 2012, dar a amânat sancționarea lui pentru ca acesta să recunoască în fața justiției că acel așa-numit congres de fuziune a fost fals și că el nu s-a ținut la Milișăuți cu cca 400 de oameni, ci la un local cu cca 6 persoane, iar el nu avea nicio împuternicire din partea Uniunii Ucrainenilor din România pentru a semna acte de fuziune.

În urma unor procese îndelungate câștigate de Uniunea Ucrainenilor din România cu sentința dată de Tribunalul București în luna noiembrie 2012 prin care nu s-a recunoscut nicio calitate a lui Dumitru Morhan în UUR și nici a funcției de președinte a lui Ioan Bodnar în așa-zisa nouă structură a falsului congres de fuziune: „Tribunalul apreciază că nu poate ține seama de cererea formulată de Uniunea Ucrainenilor din România, prin Ioan Bodnar, și implicit de renunțarea acestuia la respectiva cerere, dat fiind faptul că legalitatea Congresului de la Milișăuți nu a fost stabilită de către instanță, nefiind prezentată vreo dovadă în sensul că s-ar fi exercitat controlul de legalitate la care face referire art. 33, respectiv art. 8 din O.G. 26/2000, motiv pentru care se reține că Ioan Bodnar nu are drept de reprezentare a Uniunii Ucrainenilor din România, neputând formula cereri în numele acesteia“ (Decizia civilă nr. 2656R în ședința publică din data de 17.10.2012 a Tribunalului București). Tot în această decizie dispune: „Admite recursul formulat de Uniunea Ucrainenilor din România, reprezentată prin Ștefan Buciuta. Modifică în tot încheierea recurată, în sensul că: Admite cererea. Ia act de modificările Statutului UUR și de

componenta organelor de conducere ale acesteia, prin Congresul al VI-lea desfășurat în perioada 30.09. - 01.10.2011 la Timișoara.

Ia act de schimbarea sediului petentei. Irevocabil.

Pronunțată în ședință publică, astăzi, 17.10.2012“.

În acea perioadă și la începutul anului 2013 s-a produs o dezbinare în cadrul activității comitetului de conducere a filialei UUR Suceava. S-au adus mai multe învinuiri la adresa lui Ioan Bodnar care rămăsese încă președintele filialei, culminând cu aceea că în luna decembrie acesta nu s-a mai prezentat la ședința Consiliului de Conducere al UUR și nici nu a dorit să pună la dispoziție mașina din dotare, proprietatea UUR unui alt membru al comitetului UUR Suceava pentru ca să se deplaseze cu alți membri ai Radei la ședință.

Această atitudine potrivnică i-a adus sancționarea cu avertisment de către membrii Consiliului UUR prezenți la ședința menționată.

Dorind să aplanez nemulțumirea din cadrul filialei Suceava, în luna februarie, i-am propus dlui Ioan Bodnar să convoace membrii Comitetului filialei Suceava și președinții organizațiilor locale pentru o discuție în vederea lămuririi unor nemulțumiri și a unor atitudini ostile manifestate de președinte față de unii membri ai comitetului.

Adunarea a avut loc la sediul filialei UUR Suceava la care au participat peste 20 de membri din conducerile organizațiilor locale ale UUR și din comitet. Din discuțiile purtate a reieșit faptul că la filiala Suceava trebuie să se organizeze noi alegeri locale și apoi conferința la nivel de filială pentru a fi aleasă o nouă conducere. S-a mai sugerat ca după atâtea greșeli pe care le-a făcut, dl Ioan Bodnar să-și depună demisia de onoare care de fapt nu s-a produs nici până la ultima ședință a Consiliului UUR, ba mai mult, dl Bodnar a încercat să conteste adunarea cu președinții organizațiilor locale din Suceava.

Demersurile potrivnice ale lui Bodnar împotriva conducerii UUR și a unor membri ai comitetului filialei Suceava ne-au determinat să convocăm ședința extraordinară a Consiliului UUR și să-l punem în discuție pentru gravele abateri de la Statutul UUR.

Concluzia desprinsă din luările de cuvânt ale majorității membrilor Consiliului a fost aceea că Ioan Bodnar, președinte al filialei Suceava a UUR, membru în Consiliul UUR și în Prezidiul UUR, precum și prim-vicepreședinte al UUR să fie revocat din toate funcțiile deținute în cadrul UUR.

Revocarea domnului Ioan Bodnar s-a propus de către președintele Uniunii Ucrainenilor din România în baza art. 23 din Statutul UUR la cererea unor membri ai Comitetului filialei Suceava a UUR și a majorității membrilor Consiliului UUR.

Revocarea din toate funcțiile deținute de către Ioan Bodnar a fost supusă la vot în cadrul ședinței extraordinare a Consiliului UUR. Votul s-a desfășurat în mod secret, cu buletine de vot, iar rezultatul a fost următorul: din totalul de 19 membri ai Prezidiului, 14 au fost pentru revocare și 5 împotriva, deci cu majoritate de voturi Ioan Bodnar a fost revocat din toate funcțiile deținute în UUR.

Eu îmi exprim părerea de rău că s-a ajuns la o asemenea situație, dar ca președinte al Uniunii Ucrainenilor din România, ales în mod democratic la cel de-al VI-lea Congres, nu pot tolera unele derapaje de la normele statutare ale UUR, iar activitatea Uniunii trebuie să continue în interesul comunității ucrainenilor din România.

Ștefan BUCIUTA,
președintele UUR

Alegeri anticipate

Timp de o lună, în cea de-a doua jumătate a lunii iunie și în prima jumătate a lunii iulie a.c., în toate organizațiile teritoriale ale filialei Suceava a Uniunii Ucrainenilor din România, au avut loc adunări generale de dări de seamă și alegeri anticipate.

Marti, 3 iulie a.c., de ziua lui Ștefan cel Mare și Sfânt, la Școala Generală Dănila, școală centenară, a avut loc adunarea generală de dare de seamă și alegeri anticipate.

Din partea conducerii organizației județene au participat Iulia Mihoc, Boreslav Petrașuc și Nicolai Cureliuc.

Din partea conducerii organizației comunale Dărmănești a fost prezent prof. Dimitrie Șveduneac.

La adunare au mai participat și un număr de 18 invitați, care într-un viitor apropiat vor deveni membri ai UUR.

În unanimitate de voturi, a fost aleasă noua conducere a organizației: Traian Maleș - președinte, Elena V. Tcaciuc - vicepreședinte, Doina Liuba Nahaiciuc - secretar, Dumitru Z. Morhan - membru, Lucia Pauliuc - membru.

Primii patru membri ai biroului au fost aleși și delegați la conferința județeană.

Traian MALEȘ

Responsabilitatea pentru opiniile exprimate în paginile Curierului ucrainean revine în exclusivitate autorilor. Redacția nu-și asumă obligațiile legate de conținutul materialelor și nu returnează articolele nepublicate.

CURIERUL UCRAINEAN

**Strada Radu Popescu, nr. 15,
sector 1, București
Telefon: 021.222.0724,
Tel./fax: 021.222.0737**

**E-mail:
curierul.ucrainean@gmail.com**

**Redactor-șef:
Ion Robciuc**

**Redactori:
Ștefan Buciuta
Kolea Kureliuk**

**Tehnoredactare:
Ștefania Ganciu**

**Tiparul executat la
Tipografia**

„S.C. SMART ORGANIZATION SRL“

Perspectivile deschiderii unui nou punct de trecere a frontierei între România și Ucraina

Frontiera de stat dintre Ucraina și România are o lungime totală de aproximativ 614 km, care reprezintă aproximativ 11% din lungimea totală a frontierei Ucrainei (5624 km).

Potrivit legislației existente în acest moment, la granița dintre Ucraina și România există 16 puncte vamale și de control din care 7 internaționale, dar din care foarte multe sunt nefuncționale.

Deși regiunea Ivano-Frankivsk se învecinează cu România, aceasta nu are nici un punct de trecere a frontierei cu România. Cele mai apropiate puncte internaționale de trecere a frontierei sunt Solotvyno-Sighetu Marmăției, Siret și Vikșani.

Pentru comparație, la granița Ungariei cu Ucraina (135 km) sunt deschise 7 puncte de trecere a frontierei (toate cu trafic internațional), la granița cu Republica Slovacă (100 km) sunt deschise 5 puncte de trecere a frontierei cu trafic internațional, la granița cu Polonia (542 km) sunt deschise 12 puncte de trecere a frontierei, toate cu trafic internațional.

Densitatea rețelei de puncte de control de la frontiera româno-ucraineană este cea mai mică în comparație cu zonele de frontieră ale Ucrainei cu alte țări ale UE și nu satisface nevoile de dezvoltare a relațiilor dintre cele două țări.

Punctul de trecere a frontierei ce se dorește a fi amplasat se află la 10 km de Șybene, sat Iavirnyk, comuna Zelene, raionul Verchovyna, în apropierea vârfului Copilaș din Munții Maramureșului.

Problema deschiderii unui punct de trecere a frontierei între Șybene și Poienile de sub Munte, este abordată într-o serie de documente ale organelor de stat din Ucraina, și anume: Programul de integrare a Ucrainei în UE, aprobat prin decretul președintelui Ucrainei nr.1072/2000, având ca prioritate pentru regiunea Ivano-Frankivsk deschiderea punctului de trecere a frontierei între raionul Verchovyna și Poienile de sub Munte; Recomandări pentru audieri parlamentare privind intensificarea cooperării între Ucraina și UE în cadrul regiunilor și perspectivele cooperării transfrontaliere din Europa, aprobate de Rada Supremă a Ucrainei nr.1242-V din data de 27.06.2007; Hotărârea privind dezvoltarea regională a regiunii Ivano-Frankivsk aprobată de Consiliul de Miniștri al Ucrainei și Consiliul regional Ivano-Frankivsk la 6 octombrie 2010, care prevede îmbunătățirea potențialului de tranzit al regiunii; Acordul din 19 martie 2008, semnat între Administrația Regională de Stat Ivano-Frankivsk și Consiliul Județean Maramureș privind buna colaborare unde se prevede inclusiv implicarea ambelor părți în sprijinirea demersurilor pentru deschiderea unui punct de trecere între România și Ucraina în dreptul localității Șybene și Poienile de sub Munte, în conformitate cu legislația națională din România și Ucraina; Forumul Economic Internațional din Ivano-Frankivsk desfășurat în 12-15 ianuarie 2006, în cadrul căruia a fost semnată și Declarația de intenție pentru stabilirea

unui cadru de cooperare durabilă între județul Maramureș și regiunea Ivano-Frankivsk.

În perioada 17-18 iunie a.c., a avut loc o nouă întâlnire în problema proiectului demarat de Agenția pentru Dezvoltare de Inițiative Private din Ivano-Frankivsk, Ucraina, în calitate de lider de proiect, Administrația de Stat Ivano-Frankivsk, Consiliul Raional Verchovyna, Asociația de Turism a Regiunii Ivano-Frankivsk și Consiliul Local Poienile de sub Munte, Asociația pentru dezvoltare locală Ivan Krevan și Uniunea Ucrainenilor din România, care se derulează în perioada aprilie 2012-aprilie 2014 - proiectul „Dezvoltarea locală prin crearea de condiții pentru deschiderea unui punct de trecere a frontierei și construcția unui drum în dreptul localității Poienile de sub Munte (Maramureș, România) și Șybene (raionul Verchovyna, Ucraina)“, finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin Programul de Cooperare Transfrontalieră ENPI Ungaria-Slovacia-România-Ucraina.

Prin acest proiect se urmărește creșterea gradului de cooperare între comunitățile din zona transfrontalieră în planificarea durabilă a dezvoltării socio-economice din zona țintă a proiectului, promovarea oportunităților de investiții din zonele de frontieră ale regiunii Ivano-Frankivsk din Ucraina și județul Maramureș din România, creșterea gradului de cunoaștere a aspectelor socio-economice, tehnice și de mediu pentru deschiderea unui punct de trecere a frontierei în zona Munților Maramureșului și evaluarea costurilor pentru construirea unui drum auto transfrontalier; crearea

cadrelui de dialog între funcționarii publici din guvernele celor două țări privind deschiderea unui nou punct de trecere a frontierei în dreptul comunei Poienile de sub Munte; facilitarea cooperării între comunitățile locale, asociațiile de afaceri și agențiile de protecție a mediului de pe ambele părți ale frontierei româno-ucrainene.

La întâlnire au fost prezentă delegația din România formată din: Liviu Marian Pop, senator în Parlamentul României; Vasile Berci, deputat în Parlamentul României; Zamfir Ciceu, președinte al Consiliului județean Maramureș, Ștefan Buciuta, președinte al Uniunii Ucrainenilor din România, Mirsolav Petrețchi, prim-vicepreședinte al UUR, consilier în cadrul Prefecturii Maramureș; Ioan Beuca, consilier județean Maramureș, Oncea Ștefan, primar al comunei Poienile de sub Munte, Nicolae Miroslav Petrețchi, consilier economic al UUR, Popovici Vasile, președinte al Asociației pentru dezvoltare locală Ivan Krevan, iar din partea delegației din Ucraina: Mychailo Vyșyvaniuk, președinte al Administrației de Stat Ivano-Frankivsk, Teofil Bauer, Ambasador Extraordinar și

Plenipotențiar al Ucrainei în România, Vasyl Plaviuk, prim-vicepreședinte al Administrației Regionale de Stat Ivano-Frankivsk, Oksana Fedorovyci, director al Centrului Regional de Investiții și Dezvoltare din Ivano-Frankivsk, Hrečeaniuk P.D., director al Departamentului de construcții, gospodărirea locuințelor și utilităților de dezvoltare urbană și arhitecturală al Administrației Regionale, Sereda V.H., vicepreședinte al Vămii Ivano-Frankivsk, Fedorovyci O.D., directorul bugetului la Centrul regional pentru investiții și dezvoltare Ivano-Frankivsk; vicepreședintele Administrației reformelor economice, integrării europene și investițiilor regionale, Gondurak V.I., președintele Administrației Regionale Verchovyna, Kikinciuk I., președintele Consiliului Raional Verchovyna, Șcepanskyi I., șeful Administrației Juridice, Koval P., inginer-șef de proiect științific și de producție al întreprinderii „Triada“ etc.

Printre rezultatele urmărite de reprezentanții delegației din România și ai delegației din Ucraina putem enumera creșterea gradului de colaborare transfrontalieră dintre cele două regiuni țintă și facilitarea unificării eforturilor de dezvoltare locală a comunităților de graniță, realizarea unei strategii comune de dezvoltare durabilă a celor două regiuni transfrontaliere, promovarea oportunităților de investiții pentru dezvoltarea afacerilor în ambele regiuni țintă, realizarea unei baze de date de investiții pentru dezvoltarea afacerilor în regiunile țintă, realizarea unor studii privind construcția unui drum în zona Ilți-Șybene din Ucraina, realizarea unei campanii de lobby pe lângă autoritățile publice din cele două țări pentru sprijinirea deschiderii unui punct de trecere a frontierei în Munții Maramureșului.

Până în prezent, s-au demarat studii de fezabilitate pentru construcția drumului de acces dintre Ucraina spre granița româno-ucraineană în dreptul localității Poienile de sub Munte, care vor fi finalizate la sfârșitul lunii octombrie 2013.

În conformitate cu punctul 10 al Regulamentului privind trecerea punctelor de frontieră, o condiție prealabilă pentru emiterea unei Hotărâri a Consiliului de Miniștri al Ucrainei referitoare la deschiderea punctului de trecere reprezintă încheierea unui acord internațional între Ucraina și România.

Așa cum prevede Acordul între Consiliul de Miniștri al Ucrainei și Guvernul României, privind trecerea frontierei româno-ucrainene, deschiderea de noi puncte de control peste frontiera de stat se efectuează printr-un schimb de note diplomatice, în conformitate cu legile în vigoare ale părților.

O problemă-cheie în deschiderea punctelor de trecere sunt acordurile internaționale între Guvernele Ucrainei și României, prin schimb de note diplomatice, cu privire la deschiderea punctelor de trecere pentru traficul internațional.

Spre finalul întâlnirii a fost propus un proiect de Rezoluție în vederea deschiderii unui punct de trecere a frontierei între România și Ucraina între localitățile Zelene-Poienile de sub Munte, care cuprinde 9 puncte.

După definitivarea proiectului de Rezoluție, acesta va fi semnat de toate părțile implicate în proiect pe teritoriul României, în județul Maramureș.

Nicolae Miroslav PETREȚCHI,
consilier economic UUR

200 de ani de la stabilirea cazacilor zaporojeni la Dunavățu de Sus

În luna iunie a.c., evenimentul central din viața socio-culturală a Uniunii Ucrainenilor din România, filiala Tulcea, l-a constituit pregătirea, organizarea și desfășurarea Conferinței Internaționale cu tema „200 de ani de la stabilirea cazacilor zaporojeni la Dunavățu de Sus” (Zadunaiska Sici), acțiune pe care filiala noastră a pregătit-o în colaborare cu partenerii noștri ucraineni în frunte cu profesorul Veaceslav Kușnir, decanul Facultății de Istorie a Universității „I.I. Mecinikov” din Odesa.

Legat de pregătirea acestei conferințe, încă din luna noiembrie 2012, auzind despre existența unui film legat de tragedia cazacilor zaporojeni din Kuban, am luat legătura cu realizatorul acestui film, Valentyn Sperkaci, un reputat cineașt ucrainean, laureat al multor premii ucrainene, cu care am convenit participarea echipei acestuia la lucrările conferinței.

Pentru pregătirea conferinței am început cu vizita de documentare la Arhivele Naționale și la Muzeul de Istorie și Arheologie din Tulcea după care am purtat discuții cu diverși bătrâni din satele ucrainene, să aflăm ceva despre strămoșii noștri, sosiți pe meleagurile nord-dobrogene după anul 1775, anul „ucuzului” dat de împărăteasa Ecaterina a II-a, care desființa Sicea Zaporojeană.

Pregătirile în vederea desfășurării lucrărilor Conferinței nu au fost lipsite de peripeții, iar planurile și programele pregătite au fost modificate mai tot timpul din motive obiective și subiective.

Așa se face că din cei 45 de delegați din Ucraina, Belarus, Rusia și Republica Moldova care doreau să participe la acest eveniment, în final, au sosit doar jumătate din aceștia întrucât nu și-au îndeplinit formalitățile legale de obținere a vizelor de intrare în România.

Lucrările conferinței au debutat în ziua de vineri, 6 iunie, cu o participare amplă și importantă pentru comunitatea noastră. Astfel, au luat parte: Teofil Rendiuk, șeful Centrului Cultural de pe lângă Ambasada Ucrainei la București; Maria Popova, deputat în cadrul Consiliului Regional Odesa; Veaceslav Kușnir, decanul Facultății de Istorie a Universității „I.I. Mecinikov” din Odesa; Serhi Sheda, antropolog din Kiev; Oksana Șalak, istoric din Kiev; Olha Volos, istoric din Kiev; Valentyn Sperkaci, cineașt din Kiev; Oleksandr Frolov, cineașt din Kiev.

Din partea Uniunii Ucrainenilor din România au participat: Ion Robciuc, prim-vicepreședinte al UUR; Iaroslava Colotelo, vicepreședinte al UUR și consilier la MC; Mychailo Mihailiuc, redactor-șef al revistei „Ucrainkyi visnyk”; Terezia Șendroi, redactor; Vichentie Nicolaiciuc, președinte al UUR, filiala Galați; Irina Moisei, redactor-șef al revistei „Naș holos”; Dorina Fartușnic, administrator al UUR.

Din partea conducerii administrației locale au participat: Octavian Motoc, senator PNL, Vasile Gudu, deputat PDL, Constantin Hoge, primarul orașului Tulcea, Virgil Rițco, profesor, Alexandrina Petre, profesor, Anani Ivanov, fost deputat și mulți alții interesați în mod direct de lucrările acestei conferințe.

În debutul lucrărilor conferinței au fost rostite câteva alocuțiuni de salut din partea ucraineană de către Teofil Rendiuk, Maria Popova și Veaceslav Kușnir și din partea română

de către senatorul Octavian Motoc, deputatul Vasile Gudu, primarul orașului Tulcea, Constantin Hoge, și Ion Robciuc din partea UUR, alocuțiuni din care a reieșit în mod constant importanța acestei conferințe, precum și faptul că este de datoria noastră să aducem la lumină adevărul, dar acel adevăr bazat pe izvoare istorice, nu pe legende și povestiri.

Un moment important în cadrul conferinței l-a constituit, prezentarea de către Valentyn Sperkaci a mesajelor de salut trimise de către

Valentyn Sokolovskyi, înalt hatman al căzăcimii ucrainene și de către Ivan Draci, președintele Societății „Ucraina-Lumea”, mesaje în care am fost încurajați să nu ne lăsăm pradă deziluziei, să acționăm pe calea cea dreaptă cu onestitate, exigență și fermitate, dar poate cel mai important - că nu suntem singuri. De asemenea, a rezultat faptul că oricum această conferință nu

va scoate întru totul adevărul la lumină, ci mai degrabă va constitui un paleativ important în stabilirea adevărului, pe bază de cercetare științifică (cu trimiteri directe la existența unor documente scrise în arhivele din Istanbul, Moscova, Viena și alte centre).

Lucrările conferinței au continuat apoi cu înmânarea unor diplome de onoare din partea Administrației Regionale Odesa pentru activitatea desfășurată următorilor: Virgil Rițco, Ananie Ivanov, Maria Carabin, Iaroslava Colotelo, Dumitru Cernencu.

După o scurtă pauză de socializare, dulciuri și cafea, au început lucrările propriu-zise ale conferinței în care au fost prezentate lucrări pe baza unor cercetări științifice referitoare la: prezenta cazacilor zaporojeni în ținutul nord-

dobrogean începând cu anul 1775, prezentare făcută de către profesorul Virgil Rițco; influența bătăliei de la Poltava (1709) asupra migrației cazacilor în ținutul nord-dobrogean începând cu anul 1709; viața și activitatea hatmanului Mychailo Ceaikovskiy, ai cărui cazaci au ajuns și pe meleagurile nord-dobrogene; precizări bazate pe cercetări științifice, prezentate de către profesorul Veaceslav Kușnir, referitoare la viața, activitatea și tradițiile cazacilor zaporojeni, precum și cercetările desfășurate în județul Tulcea în satele ucrainene; date referitoare la componența psiho-socială și antropomorfoloică a cazacului zaporojean sosit în nordul Dobrogei.

După-amiaza zilei de vineri, 7 iunie 2013, am consacrat-o vizitei la monumentul închinat memoriei cazacilor zaporojeni care au întemeiat cetatea transdunăreană (Zadunaiska Sici), cetate care a funcționat în perioada 1813-1829, când în urma trădării hatmanului Ostap (Iosip) Hladkyi, turcii au tăiat peste o mie de suflete din cetate, iar în jur de două mii de persoane profitând de acoperirile din Delta Dunării au fugit ascunzându-se și scăpând cu viață.

Vizita la monument a fost marcată de alocuțiuni rostite de reprezentanții români și ucraineni arătând importanța acestui moment comemorativ. Am depus câte o floare în memoria celor căzuți după care s-au cântat câteva vechi melodii căzăcești.

A doua zi lucrările conferinței au continuat pe nava de croazieră „Delta I” unde, în paralel cu prezentarea materialelor, participanții la conferință au putut admira peisajele deltaice, locurile pe unde au trecut înaintașii noștri în viața lor tumultuoasă.

În după-amiaza zilei de sâmbătă, ne-am luat rămas bun de la participanți cu promisiunea că vom ține legătură și vom continua să studiem documentele prezentate în cadrul conferinței și că fiecare dintre participanți și nu numai ei vor acționa pentru aducerea adevărului la lumină.

La finalul acțiunii, pe lângă sentimentul satisfacției, m-a încercat și un sentiment de amară tristețe, generat de faptul că parcurgând „Planul de proiecte și acțiuni culturale pe anul 2013, mă așteptam ca acestui eveniment să i se acorde o atenție mai mare, în special de către aceia care se pretind a fi cu adevărat ucraineni, dar se pare că interesele noastre sunt de cu totul altă natură, fapt ce ne împiedică să privim în viitor așa cum ar trebui s-o facă cei ce se erijează în „adevărați etnici ucraineni”.

Din păcate, duhul căzăcesc a fost și poate va mai fi doar aici pe teritoriul județului Tulcea, în ținutul mirific, binecuvântat, scaldat de apele Dunării și ale Mării Negre, ținut pe care strămoșii noștri, cei care au plecat de la Zaporojie cu icoana Maicii Domnului în căruța și cu o mână de pământ strămoșesc, și-au creat un univers al lor, univers la baza căruia au stat enorm de multe sacrificii, interese meschine ale unor imperii (țarist și otoman) în care strămoșii noștri au trebuit să fie un instrument de acțiune, poate de natură geopolitică, în rezolvarea lor.

Dumitru CERNENCU,
președintele filialei Tulcea a UUR

„Conviețuiri XX“, la ora de bilanț

Festivalul Interetnic „Conviețuiri“, specific bucovinean, a ajuns la a XX-a ediție, la maturitate deplină, fapt îmbucurător, întrucât după două decenii de existență se poate aprecia, cu adevărat, nivelul calitativ al acestuia atât din punct de vedere artistic, cât al pregătirii formațiilor, și din punctul de vedere al impactului spectacolelor asupra spectatorilor pentru că, în ultimă instanță, acest lucru e cel mai important.

Ansamblurile „Kolomyika“ și „Nadiia Zamku“

Ab initio trebuie precizat că Festivalul Interetnic „Conviețuiri“ a luat naștere la Măriștea, din inițiativa inimosului susținător al culturii ucrainene Nicolae Kureliuk, care în primii ani de desfășurare se va cristaliza structural, încercând să atragă cât mai mulți participanți etnici: români, ucraineni, romei, lipoveni, polonezi etc., justificându-se, astfel, nu numai frumoasa denumire a competiției artistice interetnice, dar mai ales, nevoia schimbului de experiență în pregătirea calitativă a formațiilor pe linia deplinei valorificării a tradițiilor populare specifice fiecărei etnii în parte, cu scopul cultivării sentimentelor de dragoste și prețuire a culturii proprii, a limbii materne proprii și, bineînțeles, a valorilor etnice ale aproapelui nostru cu care conviețuim.

Din păcate, după atâta vreme participarea altor etnii lasă de dorit și dacă calitativ pregătirea noastră din punct de vedere artistic a crescut, totuși ne lipsește elementul atât de necesar al comparației cu ceilalți, flori ale buchetului bucovinean, ceea ce înseamnă unitate în diversitate, înseamnă educație proetnică, înseamnă armonie, bucurie, mulțumire și auto-mobilizare întru satisfacție deplină și progres.

La 16 iunie 2013, localitatea huțulă Ulma ne aștepta împodobită ca de sărbătoare, iar parada formațiilor „Huțulka“ și „Liceenii“ - Ulma, „Nehostynka“ și „Vocile negostinene“ din Negostina, „Kolomyika“ și „Nadiia Zamku“ - Siret, „Cereșenka“ - Lipoveni, „Veselka“ - Vășcăuți, „Soacrele“ - UUR Suceava, „Polonynka“ - Paltinu și „Kozaciok“ - Bălcăuți se desfășura în costume tradiționale în acompaniamentul formației de rapsozi „Huțulka“, sugerând o atmosferă de basm în mijlocul căreia fețele copiilor și tinerilor îmbujorate radiau de fericire ca-n sânul lui Avram pentru că Ulma, acolo în Lunca Sucevei, este cu adevărat un colț de rai.

Înainte de spectacolul festiv oaspeții au vizitat Muzeul Satului deschis permanent în sălile Căminului Cultural local prin grija unui colectiv condus de scriitorul Gheorghe Cega care a reușit să ne dezvăluie tainele unor exponate de

carte veche, despre localnici ai secolului al XIX-lea, alături de minunea arhicunoscută a ouălor încondeiate ale locului, expozate - unelte de prelucrare a lemnului - tâmplărie/sculptură, ce fac să le meargă vestea huțulilor ucraineni în lume.

În sala de concerte a Căminului Cultural din Ulma, arhiplină, cu amplificare impecabilă și-au făcut apariția pe scenă prof. Ioan Bodnar, președinte al filialei UUR Suceava, Ivan Marocico, deputatul etniei ucrainene, primarul Ioan Marocico și Gheorghe Cega, organizatori, care au urat „bun venit“ tuturor oaspeților la Festivalul „Conviețuiri XX“ de la Ulma, i-au salutată pe reprezentanții Consulatului General al Ucrainei la Suceava și delegațiile oficiale din Cernăuți, Suceava și București, invitându-i pe reprezentanții lor la cuvânt.

Astfel domnul deputat Ivan Marocico s-a declarat fericit într-o asemenea împrejurare, fiind născut la Ulma, fiindcă satul său natal a devenit gazda celor mai buni ucraineni, artiști, intelectuali și gospodari, care au venit în haine de sărbătoare tradiționale să-și serbeze frumoasa și bogata cultură ucraineană cu port și tradiții specifice. Urându-le tuturor succes domnia sa i-a asigurat că în mandatul său se va strădui să acorde tot sprijinul etniei ucrainene din care provine și să colaboreze cu toți factorii decizionali din România și Ucraina pentru bunul mers și propășirea socială și economico-culturală a etnicilor ucraineni pe care-i reprezintă cu drag.

Excelența Sa viceconsulul general Volodymyr Ivanovyci Palesika a asigurat, la rândul său, tot auditoriul că etnia ucraineană se bucură de atenția statului ucrainean, iar Consutul General al Ucrainei la Suceava va sprijini în continuare activitățile economico-sociale ale oamenilor de afaceri din ambele țări vecine și cele cultural-educative, care vizează colaborarea ucraineano-română. Alături de Festivalul Internațional „Întâlniri bucovinene“, Festivalul „Conviețuiri“ este o rampă de lansare artistică a

UUR și al președintelui său, Ștefan Buciuta, și, bineînțeles, colaborării strânse cu Ambasada Ucrainei la București și Consulatului General al Ucrainei la Suceava, care manifestă o prezență activă, permanentă în mijlocul etniei noastre.

Scriitorul, jurnalistul și cineastul TV, Vasyl Dovhyi, președintele Societății Ucraina-România din Cernăuți, întemeietorul Premiului „Olha Kobyleanska“ a spus că de două decenii participă la activitățile comune româno-ucrainene și a constatat că din punct de vedere cultural și artistic etnia ucraineană a înregistrat un progres imens, care aduce prestigiu atât ucrainenilor din România, cât și statului Ucraina, iar Premiul „Olha Kobyleanska“ ce se acordă de doi ani a devenit internațional, el revenind dnei Iaroslava Colotelo, consilier al Ministerului Culturii și Nadeiei Boieciko, artist desăvârșit în arta goblenului, prin ale cărei mâini de aur se popularizează cele mai frumoase icoane ale marilor artiști ai lumii. În ce privește apropiata aniversare a 150 de ani de la nașterea marelui clasic ucrainean, Olha Kobyleanska, a cărei asociație o conduce, speră să se împlinească visul punerii în scenă pentru spectatorii români și ucraineni din România și din Ucraina a piesei „Prințesa“, în versiune românească, cu ajutorul teatrului „Mihai Eminescu“ din Botoșani și al directorului său, Traian Apetri.Dna

Formația „Nehostynka“

Iaroslava Colotelo, consilier al Ministerului Culturii a evidențiat evoluția Festivalului „Conviețuiri“, care a crescut calitativ de la o ediție la alta, iar formațiile artistice ale UUR s-au diversificat lăsând dansului un loc de cinste nu numai pe scenele noastre, dar și pe cele din Ucraina și oriunde în lume: Franța, Grecia și Italia.

„Huțulka“ locală cu rapsozi și instrumentiști ce au participat la festivaluri interne și internaționale, a încântat spectatorii cu melodii huțule variate, lipsindu-le doar unu-doi soliști pe măsură.

Cât despre „Liceenii“ din Ulma, elevi la Școala Sportivă din Rădăuți, se pot afirma doar lucruri de laudă. Ei constituie un cvartet instrumental de viitor și promit un repertoriu diversificat cu priză la public. Astfel, cel mai mult a impresionat tânărul Gabriel Hurjui care a interpretat cu mare talent melodii ucrainene și românești la nai, promițând să ajungă un mare virtuoz pe urmele lui Gheorghe Zamfir.

„Vocile negostinene“

etniei ucrainene, alături de celelalte etnii prin care se cultivă nu numai dragostea față de cultura ucraineană și limba maternă, ci și față de statul român și cel ucrainean.

Excelența Sa Nadia Boieciko, soția consulului general Vasyl Boieciko, absent din motive medicale, a apreciat că activitățile ucrainenilor din România sunt bogate, diverse și frumoase, iar reușita lor se datorește sprijinului direct al

(Continuare în pagina 6)

O surpriză pentru spectatori a constituit-o ansamblul de dansuri „Nehostynka“ din Negostina, care a prezentat pe scenă circa 40 de copii, mici și mari, cu suite de dansuri diferite calitativ, în funcție de vârsta dansatorilor. Nesiguranța celor mici a fost compensată de execuții tehnice dificile, uneori impecabile, ale gimnaziștilor și liceenilor. Se recomandă, totuși, o schimbare la montajul piramidal cu steagurile României și Ucrainei, înlocuindu-se frumoasa melodie evreiască cu una românească sau ucraineană, ca să fie la înălțime.

Grupul vocal feminin „Nehostynski holosy“, a doua formație din Negostina, impresionează prin repertoriul adecvat al cântecelor populare ucrainene pentru oaspeți (Zelene jyto, zelene) și cele de dragoste („Oi, u vyšnevomu sadu“, „Horila sosna“ etc.) gustate de spectatori ce admirau și acompaniamentul la chitară al instructorului prof. Petru Șoiman, un interpret desăvârșit al cântecului „Rodyna-Rodyna“ al lui Nazarie Iaremciuk. Singura etnie în vizită la festival au fost lipovenii din Lipoveni (Fălțiceni) cu ansamblul „Cereșenka“, un grup de fete și băieți în costume tradiționale, ce au interpretat, de fapt, cântece ucrainene în variante vechi lipovenești, dovadă a circulației acestora pretutindeni (Marusea raz-dva, Roz-preahaite chlopti koni etc.).

O apariție memorabilă, de vârf, la mijlocul spectacolului au avut ansamblurile din Siret ale Zircăi Ianoș și Bogdan Popovici „Kolomyika“

și „Nadiia Zamku“, care au prezentat montaje tematice de cântece și dansuri rafinate, ce merită să fie pe orice scenă europeană.

De pildă, dansul european de prietenie între popoare/etniile sau cascadele de dansuri căzăcești ce nu te mai satură să le privești cu apogeul piramidei masculine ce arborează steagurile României, Ucrainei și Uniunii Europene sunt de o grandoare rar întâlnită.

Remarcăm și un solist talentat cu cântece renumite (Maricika și Cervona ruta), dar cu vizibil accent românesc, fapt constatat adesea și la membrii ansamblurilor siretene.

O evoluție peste așteptări au avut și copiii de la miniansamblul „Veselka“ din Vășcăuți, care pe melodii ucrainene au cântat și au dansat însuflând tuturor voia bună, dar accentul străin, a fost, de asemenea, vizibil.

Un repertoriu adecvat, pur ucrainean, l-au avut ansamblurile vocale „Soacrele“ din Suceava și „Polonynka“ din Paltinu. Dna Aurora Huțanu conduce grupul feminin de vârstă „Conviețuirilor“ alături de inginerul acordeonist Gheorghe Iuriciuc, iar interpretarea curat ucraineană, a cântecelor predilect umoristice a creat bună dispoziție, fapt pentru care le dorim viață lungă și tinerețe continuă „Soacrelor“ precum și femeilor de la „Polonynka“, care în costume huțule veritabile au demonstrat că la Paltinu huțulii conviețuiesc permanent cu cântecul și voia bună, alături de fluierașul drag al bărbatului huțul și drâmbă pe care instructorul Ilie Sauciu a lăsat-o în repaus nu pentru multă vreme.

Finalul festivalului a aparținut ansamblului „Kozaciok“ de la Bălcăuți condus de prof. Petru Șoiman, care prin concerte și repetiții permanente a creat o minune interpretativă definită prin măiestrie, eleganță și stil propriu ceea ce îi face demni de marile scene, întrucât fetele sunt asemenea balerinelor, iar băieții - pui de cazaci de invidiat, asemenea profesioniștilor, a subliniat în final sponsorul și consăteanul lor, inginerul Boreslav Petrașuc.

În final, adăugăm apariția artistului Ivan Derda (Ucraina) cu Maricika, Rodyna-Rodyna, Ucraină-Ucraină etc. care a ridicat nivelul calitativ al festivalului cu vraja profesionalismului.

Prezentarea a fost realizată de profesorii Ioan Bodnar și Eusebie Fraseniu care au oferit diplome cuvenite virtuozilor interpreți într-o atmosferă agreabilă.

Spectacolul și festivitatea au luat sfârșit prin transmiterea publică a steagului-fanion al „Conviețuirilor“ 2013 de la Ulma către primarul Virgil Silaghi din Vatra Moldoviței - 2014, care a promis să nu fie mai prejos calitativ decât ulmenii.

Consilierul Ministerului Culturii, Iaroslava Colotelo, cu mâinile pe steagul-fanion a afirmat că Festivalul „Conviețuiri“ 2013 a fost superb, iar România și Ucraina ar trebui să se mândrească cu asemenea artiști voluntari, ce popularizează atât de frumos culturile etnice specifice.

Așadar un bilanț superb. Succes, „Conviețuiri“ 2014!

Ioan CHIDEȘCIUC

În perioada 14 - 23 iunie, sub deviza „Să FIE carte/ muzică/ teatru/ cultură“, la Iași, a fost organizat în aer liber de către Abplus Events și Primăria Iași, Festivalul Internațional al Educației (FIE).

Programul primei ediții FIE Iași a fost conceput astfel, încât să ofere în mod echilibrat muzică, teatru, dans, carte, arte plastice, film, întâlniri și prelegeri motivaționale și să pună în valoare într-un mod coerent axa cultural-educatională a orașului.

Printr-un program amplu și o desfășurare de forțe care stimulează participarea întregii comunități, dar și creativitatea individuală, printr-un efort colectiv remarcabil, care a angrenat oameni valoroși din cele mai importante instituții de educație și cultură ale orașului, Festivalul Internațional al Educației - FIE 2013 și-a propus să fie doar începutul unui proiect amplu de valorificare a imensului potențial cultural, educațional, social, uman și economic pe care îl are Iașul, și care ne poate propulsa urbea pe drumul spre obținerea statutului de Capitală Culturală Europeană.

FIE, ca vector de comunicare integrată pentru Iași, a fost conceput având ca scop creșterea vizibilității orașului la nivel național și european și intensificarea prezenței culturii și educației în spațiul public prin creativitate, modernitate și conținut de calitate. Prin FIE, Iașul poate demonstra că nu are doar trecut, ci și viitor, iar personalitățile consacrate sau valorile în devenire ale cetății, gândind și

Festivalul Internațional al Educației la Iași

lucrând împreună, pot proiecta în spațiul european imaginea unui oraș dinamic, creativ, ieșit din tipare, cu mare potențial.

FIE a adus în premieră la Iași, în cadrul secțiunii dedicate proiecțiilor în aer liber, producții de valoare prezentate la marile festivaluri din Marea Britanie, Austria, Germania, dar și producțiile teatrale ale momentului, distinse cu premii, participante la manifestări internaționale de profil, evidențiind artiști legați sufletește de Iași, care se bucură de recunoaștere la Londra, Paris și în Germania.

Prin intermediul FIE, ieșenii și turiștii din Iași, de toate vârstele, au avut acces gratuit la producții de operă cu artiști de renume mondial, montate pe marile scene ale lumii, și acces liber la spectacole și expoziții stradale. Copiii și adolescenții au participat la un program inter-

Beligan, lordul David Trimble, laureat al Premiului Nobel pentru Pace în 1998, mezzosoprana Viorica Cortez, soprana Elena Moțuc, tenorul Cătălin Brătescu, violonistul Remus Azoitei, trupele de teatru din București, Sibiu, Oradea, Filarmonica din Iași, Patricia Kaas etc.), filiala Iași a UUR având onoarea să participe cu formația de dansuri „Veselka“ care a evoluat în aer liber pe strada Ștefan cel Mare din Iași închisă traficului auto și la Palatul Copiilor, în fața unui numeros public, care a aplaudat cu generozitate evoluția tinerilor noștri dansatori. Aprecierile participanților și ale organizatorilor au fost mai mult decât onorante, participarea filialei fiind recompensată cu o diplomă.

În 2013, Iașul a devenit primul oraș din România care a găzduit un Festival Internațional de Educație, un proiect cu un caracter durabil care contribuie la dezvoltarea culturală, economică și socială pe termen lung a orașului.

Prin intermediul FIE, Iașul va fi conectat la rețeaua internațională de evenimente care încurajează dialogul intercultural și schimbul de experiență cultural-artistică, festivalul reușind să sublinieze totodată rolul artelor în educație.

Organizatorii estimează că prima ediție a festivalului a atras prin diversitatea evenimentelor, peste 150.000 de oameni, care au fost nu doar spectatori, ci au devenit și participanți la eveniment.

Participarea filialei Iași a UUR la acest eveniment reprezintă încă un moment important de implicare a minorității noastre în viața culturală a municipiului Iași.

Victor HRIHORCIUC,
președintele filialei Iași a UUR

activ de evenimente: ateliere de creație și întâlniri cu personajele favorite din cărți, concursuri și spectacole realizate de școli și licee.

În contextul unei participări selecte din domeniile specifice acestui eveniment (amintim participarea unor personalități precum: Radu

Festivalul „Conviețuiri“ a ajuns la cea de-a XX-a ediție și s-a desfășurat în satul montan Ulma. Despre acest eveniment cultural scriu după o săptămână, timp în care presa locală, radioul și TV-Plus Suceava au prezentat ample reportaje.

Împreună cu liceenii rădăuțeni am participat la „Concursul județean de poezie“ desfășurat la Călinești-Cuparencu, la „Concursul național al limbii materne“ găzduit de Școala Gimnazială Moldova-Sulița, „Împreună în diversitate“ desfășurat la Cacica, unde au fost sălile pline cu spectatori, iar la Ulma, noul cămin, reabilitat cu fonduri europene, a fost neîncăpător. Acest fapt justifică organizarea acestor manifestări în localitățile rurale populate cu ucrainenii interesați de evoluția artistică a formațiilor din zona ruralului.

Festivalul „Conviețuiri“, organizat și finanțat de Uniunea Ucrainenilor din România, filiala Suceava, desfășurat în acest an la Ulma, s-a derulat pe parcursul a două zile. Sâmbătă, 15 iunie s-a desfășurat o masă rotundă pe tema „Minoritățile din Bucovina - model de con-

Festivalul Interetnic „Conviețuiri“, la Ulma

ști. Și ucrainenii suceveni au asemenea talente, mai cu seamă tineri: Șoiman Petru, Popovici Bogdan, Chideșa Iulian, Costil Pavel, părintele paroh Ardelean Valentin-Petru, Crâșmaru Carmen și alții.

Mi-ar fi plăcut să-i văd pe cei din grupul vocal „Vyșyvanka“ de la Colegiul „Mihai Eminescu“, dirijați de prof. inspector școlar Lucia Mihoc, și pe cei din Brodina de Sus „Mlădițe huțule“, pregătiți de preotul Valentin Petru Ardelean.

evreii și alte minorități, muzica vocală fiind îmbinată cu cea instrumentală. A fost ceva deosebit.

Cei de la Paltinu, comuna Vatra Moldoviței, îmbrăcați în straie autentice huțule, au prezentat cântece vechi huțule. Autenticitatea ținutei și a cântecului huțul au fost răsplătite cu aplauze ale confrăților huțuli din Ulma, poate, cu gândul că și la Ulma, cu un mic efort se poate încropi un grup artistic asemănător. Ținuta păltinencelor ne trimite cu câteva secole în urmă. În sala Căminului Cultural am stat în preajma acestor minunați artiști, am privit cu atenție cămășile, catrințele, baticurile cu franjuri gândindu-mă că ele nu sunt din secolul XX, ci din al XIX-lea, sau, poate, mai vechi. L-am întrebat pe bunicul meu cum de s-au păstrat atât de bine aceste haine și am aflat că în zona Paltinului a fost o oarecare liniște, în comparație cu alte

din expoziție cărți, care prezintă istoria locală, fotografiile de la înființarea artei fotografice, o carte album din 1919 de unde aflăm că Ciocan Ivan, bunicul, actualului viceprimar al comunei Ulma, a

viețuire“, iar duminică a fost dedicată activităților artistice, la care au participat formații ale Uniunii Ucrainenilor din județul Suceava: „Kozaciok“ din Bălcăuți, „Kolo-myika“ și „Nadiia Zamku“ din Siret, „Nehostynka“ și „Vocile Negostinei“ - Negostina, „Polonynka“ din Paltinu, „Veselka“ din Vășcăuți, „Soacrele“ din Suceava, „Huțulka“ și „Liceenii“ din Ulma, iar din partea comunității rușilor-lipoveni grupul vocal „Cereșenka“. Publicul a fost informat că anul acesta formațiile polonezilor, exact în perioada desfășurării „Conviețuirilor“, participă la Festivalul Internațional „Întâlniri bucovinene“ din Polonia, iar formațiile germane sunt plecate în Germania la un festival de folclor. Rromii, cu un uriaș potențial artistic nu au participat la nici o ediție a festivalului minorităților.

O impresie foarte bună au lăsat-o membrii formației siretene „Kolo-myika“, pregătită de inimoasa și talentata profesoară de muzică, Zirka Ianoș. Pe scenă, artiștii domniei sale au cântat și au dansat reprezentând românii, ucrainenii,

localități huțule în perioada Primului și a celui de-al Doilea Război Mondial, populația nefiind nevoită să-și părăsească gospodăriile. În felul acesta, nu s-au pierdut straiele autentice ale ucrainenilor-huțuli.

Formația de dansuri „Kozaciok“, instruită de tânărul profesor Petru Șoiman, a prezentat excelent o suită de dansuri ucrainene.

Cu prilejul Festivalului „Conviețuiri“, la Ulma, s-a inaugurat un muzeu etnografic al satului. Aproape toate exponatele aparțin domnului jurist Ciocan Nicolae, actualmente vicepreședinte al Consiliului Local Ulma. Amenajarea muzeului aparține soției domnului viceprimar, Victoria Ciocan, secretară a Școlii Gimnaziale din Ulma.

Muzeul adăpostește manechini (mama, tata și doi copii) echipați în costume naționale, obiecte de uz gospodăresc și inventarul de stână, un cărucior pentru copii, al cărui coș este împletit din nuiele și roțile din lemn, scule pentru prelucrarea lemnului, pentru tors și țesut sau cele pentru prelucrarea pielii, confecționarea hamurilor. Nu lipsesc

participat la marele eveniment de la Alba Iulia din 1 decembrie 1918, când s-a hotărât Marea Unire. A luat parte în calitate de primar, reprezentând cetățenii comunei Sârghiene, localitate natală a lui Lukian Kobylțea. De asemenea, găsim Calendarul huțul în limba ucraineană tipărit la Cernăuți, în 1934, cărți vechi legate de silvicultură etc. Totul s-a făcut în scurt timp pentru a avea ce arăta oamenilor veniți la festival. Deci, se poate.

Eu, la vârsta de aproape 17 ani, mi-am dat seama că Uniunea Ucrainenilor, filiala Suceava, are un potențial cultural-artistic demn de invidiat.

Pe scenă s-au prezentat toate generațiile, începând cu ciclul primar și terminând cu vârsta a treia. Totul este posibil dacă ai instructori culturali inimoși și bine pregă-

Din Ucraina a venit domnul Ivan Derda, artist emerit al Ucrainei care de trei ori a ridicat sala în picioare.

La anul, Festivalul „Conviețuiri“ va avea loc la Vatra Moldoviței. Primarul acestei comune, domnul Virgil Saghin, a preluat steagul „Conviețuirilor“ și s-a declarat foarte mulțumit de cele văzute la Ulma, luând angajamentul că va sprijini material și organizatoric Uniunea Ucrainenilor la cea de-a XXI-a ediție a Festivalului Interetnic din județul Suceava ce va avea loc în satul Paltinu, unde ucrainenii sunt majoritari.

Alexandra CEGA,
elevă a Colegiului Național
„Eudoxiu Hurmuzachi“ din
Rădăuți

Acoperiș nou la biserica parohială

Trăind toți creștinii comunei, cu multă bucurie, această realizare, gândurile de mulțumire ni se îndreaptă spre preotul nostru paroh Valentin Ardelean care a apreciat că biserica parohială cu hramul Sf. prooroc Ilie din satul Izvoarele Sucevei are nevoie de un acoperiș nou înlocuindu-l pe cel deja „bătrân“. Inițiativa de bun gospodar a părintelui a găsit aprobare deplină din partea tuturor credincioșilor comunei care prin donații personale au strâns suma de 50.000 de lei, acoperișul din tablă lindab fiind construit de o echipă de muncitori, specialiști în domeniu, din comuna Frumosu. Aceștia au fost cazați la familia Ion și Ana Drebitca gratuit, iar mâncarea în valoare de aproximativ 1800 de lei le-a fost pregătită la pensiunea soților Ionică și Anica Zinici, aceștia neavând pretenție la decontarea sumei. În perspectivă, este prevăzut și înlocuirea acoperișului clopotniței tot cu tablă de aceeași calitate.

Decebal Alexandru SEUL

Axa prieteniei: Câmpulung Moldovenesc - Bălcești

Totul a început anul trecut, în octombrie, la Festivalul Hribului. Cei de la „Kozaciok“ se numărau printre participanți la manifestarea culturală de la Vama. Doamna Cătălina Orșiv-schi, consilier educativ la Școala Profesională Specială Câmpulung Moldovenesc, se număra printre spectatori. I-a plăcut ce a văzut, l-a căutat pe domnul Ștefan-Petru Șoiman, instructor al Ansamblului ucrainean „Kozaciok“, și l-a întrebat dacă nu este interesat de o colaborare. În urma răspunsului afirmativ primit s-a născut proiectul de colaborare între Școala Gimnazială Bălcești și instituția de învățământ de la Câmpulung.

În luna iunie, s-a desfășurat ultima activitate din cadrul acestui proiect. 9 elevi de la Școala Profesională Specială Câmpulung Moldovenesc, însoțiți de doamna director Adriana Lacăț, de doamna consilier educativ Cătălina Orșiv-schi și de domnul profesor de muzică Romeo Constantin Grosu, au venit în vizită la Școala Gimnazială din Bălcești. După vizitarea împrejurimilor, a urmat un program artistic. Elevii de la Bălcești, membri ai ansamblului „Kozaciok“, i-au încântat pe cei prezenți cu frumusețea dansului ucrainean. Formația „C.S.C. Rock“ din Câmpulung a prezentat piese de Mozart, Bach și Beethoven într-o interpretare proprie, prelucrările de muzică clasică stârnind ropote de aplauze. Apoi, domnul profesor Romeo Constantin Grosu a invitat publicul să pornească într-o călătorie muzicală prin Spania, Rusia, Grecia, Austria, Irlanda, Turcia și America. Momentele de muzică și dans au fost presărate cu momente umoristice interpretate de elevii de la școala din Câmpulung, pregătiți de doamna profesoară Adriana Lacăț.

A fost o activitate frumoasă la Bălcești... Despre acest proiect am stat de vorbă cu câțiva dintre cei direct implicați în derularea lui. „În cadrul activităților extrașcolare, a orelor de consiliere sau a unor discuții libere purtate cu

elevii, am sesizat dorința lor de a lega noi prietenii, de a schimba păreri, impresii cu alți copii sau de a desfășura activități cu elevii de la alte școli. Activitățile desfășurate cu elevii de la Bălcești au fost plăcute, utile și creative. Scopul proiectului este de a organiza activități comune, într-un climat psihoafectiv motivant care să contribuie la dezvoltarea personalității elevilor; atragerea elevilor în activități de tip vizită, concurs, dans, spectacol; stimularea interesului și a dorinței de a cunoaște noi prieteni; dezvoltarea spiritului de colaborare între copii; realizarea unui schimb de experiență, benefic atât elevilor, cât și cadrelor didactice implicate în derularea proiectului. Obiectivele proiectului au fost: stabilirea unor relații de prietenie, abordând diferite forme de comunicare; exprimarea, prin activități artistice, plastice, muzicale, a unor sentimente, trăiri și impresii; însușirea de către elevi a unor comportamente adecvate în calitate de gazdă sau musafir“ - prof. Cătălina Orșiv-schi.

„Mă bucur că suntem astăzi aici... Prin încheierea acestui parteneriat între școlile noastre am câștigat, fiecare dintre noi, prieteni deosebiți... Îmi doresc din suflet ca această colaborare, începută anul trecut, să continue pentru a ne putea întâlni și organiza activități la fel de frumoase cum a fost cea de la Bălcești și cea de la Câmpulung, din martie, când am avut onoarea să vă avem musafiri“ - prof. Adriana Lacăț.

„Ne-am reîntâlnit aici, la Bălcești... E o bucurie că reușim să facem activități frumoase împreună. Sper că și pe viitor vom încerca să facem tot ce ne stă în putință pentru acești copii minunați“ - prof. Ștefan-Petru Șoiman.

Am fost plăcut surprinsă să descopăr cât de talentați sunt copiii din Câmpulung. Vom ține legătura și vom culege împreună roadele muncii noastre cu acești copii deosebiți“ - prof. Elisabeta Stan.

„Sper că v-a plăcut evoluția noastră artistică. Formația „C.S.C. Rock“ a fost înființată în urmă cu 7 ani. Am încercat o misiune destul de dificilă la venirea mea în această școală, și anume demanizarea. Zic că am reușit în proporție de 50-60%. Am făcut copiii să asculte muzică clasică. În repertoriul formației noastre avem prelucrări de folclor, muzică clasică, dar și creații proprii. Pe lângă formația care a evoluat pe scena din Bălcești, avem o formație de fete și una de juniori“ - prof. Romeo Constantin Grosu.

La despărțire, cei de la Bălcești au primit o invitație greu de refuzat din partea doamnei Cătălina Orșiv-schi. „Dacă vă aflați pe drumul european E 85, la Vama, nu ezitați să descoperiți cea mai numeroasă colecție de ouă din România și una dintre cele mai importante din Europa. Muzeul Oului din Vama este un muzeu inedit și cuprinde peste 3 000 de ouă din toată lumea pe care prof. Letiția Orșiv-schi le-a adunat în 12 ani de participări la expoziții și saloane internaționale, dar și ouă din Bucovina, lucrute de mâna artistei sau altele, cu o vechime de 100 de ani. În colecție există ouă rare, ca cele de emu, nandu, tinamu, broască țestoasă, crocodil, flamingo, dar și ouă cu dimensiuni foarte mici, ca cele de potârniche, vrabie, porumbel, alături de ouă de fazan, păun, peliță, rață, găscă, curcă, struț. Toate aceste frumuseți se află expuse în 22 de vitrine... le puteți privi și admira, beneficiind de explicații profesionale în limbile română, franceză, germană, italiană, engleză. De asemenea, în cadrul atelierului veți putea să lucrați și dumneavoastră, alături de profesoara Letiția Orșiv-schi, artistă internațională, care vă va explica și semnificațiile simbolurilor bucovinene.“

Lăcrămioara GRIGORCIUC

„Zilele Matei Vișniec“

În perioada 17-19 iunie 2013, la Rădăuți și Suceava, s-au desfășurat „Zilele Matei Vișniec“. Poetul, scriitorul și dramaturgul de talie europeană, Matei Vișniec, aflându-se în țară, a răspuns organizatorilor acestei manifestări: Clubul Rotary Suceava - Bucovina, Iulius Mall Suceava și alte firme de prestigiu din județ. Partenerii media au fost publicațiile: Săptămânalul de Rădăuți, Crai nou, Monitorul de Suceava, Jupânul, Obiectiv, TV Top Rădăuți, TV Plus Suceava.

Pentru acei ce nu-l cunosc pe dramaturgul Matei Vișniec precizăm că este născut în anul 1956, la Rădăuți. După tată este ucrainean din Ulma, fost ofițer, apoi finanțist la Primăria din Rădăuți, iar mama este educatoare pensionară, provenind din Horodnic. Tatăl dramaturgului, Ion Vișniec, are peste 80 de ani, iar mama de asemenea trăiește.

Matei Vișniec a terminat Colegiul Național „Eudoxiu Hurmuzachi“ din Rădăuți, iar studiile superioare la Universitatea din București. A debutat cu poezii încă de pe băncile liceului. În scurt timp, după terminarea facultății devine membru al Uniunii Scriitorilor din România. După Revoluția din Decembrie se stabilește la Paris, îndeplinind funcția de redactor la „France Internationale“.

Scrie în franceză și română. El reprezintă cu cinste România în Occident și este unul dintre cei mai cunoscuți dramaturgi din Europa.

La 18 iunie a.c., Matei Vișniec a primit titlul de onoare al Sucevei. Diploma i-a fost înmănată de primarul Sucevei, Ion Lungu, la finalul unui spectacol în care a fost pusă în scenă una dintre piesele lui Matei Vișniec „Occident Express“. Piesa a avut

priză la public și a fost interpretată de actorii Teatrului Național „Marin Sorescu“ din Craiova - Geni Măsim, Adela Minac, Raluca Păun, Ștefan Mirea, Dragoș Măceșanu, Marian Politic și Alexandru Boureanu, acesta din urmă fiind și regizorul, iar scenografia îi aparține lui Adrian Damian.

În finalul spectacolului, dramaturgul Matei Vișniec a lansat o invitație publicului de a participa la o discuție deschisă cu actorii care au interpretat piesa „Occident Express“.

Această piesă s-a jucat și la stația CFR Rădăuți, pe unde, de doi ani, nu a mai trecut niciun tren. E un loc părăsit, dezolant, cu bălării și tufe de arini. De asemenea, dramaturgul s-a întâlnit cu personalul didactic și studenții Universității „Ștefan cel Mare“ din Suceava și cu rădăuțenii la Casa de Cultură.

Matei Vișniec întotdeauna își petrece concediul la părinții săi din Rădăuți. Acum câțiva ani a fost la Ulma să vadă casa bunicului său, tot Matei Vișniec, pe care acesta a vândut-o în 1951, pentru sediul primăriei și apoi, în interesul copiilor, s-a mutat la Rădăuți. Aici, și-a vizitat rudele, a fost pe la prietenii din copilărie ai tatălui. Fiecare l-a primit cu multă ospitalitate, iar el renunța la mâncărurile „domnești“ în schimbul mămăligii de barabule cu unt topit și brânză, și pe deasupra cu huslincă.

Gheorghe CEGA

La hramul Bisericii ortodoxe ucrainene „Sf. Petru și Pavel“ din Suceava

De când s-a construit Biserica ortodoxă ucraineană din Suceava, în cartierul Zamca, corul bisericii ortodoxe din Negostina a fost mereu invitat împreună cu părintele paroh Daniel Petrașuc pentru a participa la Sfânta Liturghie cu răspunsurile și cântările în limba ucraineană.

Anul acesta, la 29 iunie 2013, de Sf. Petru și Pavel am venit din nou cu mare bucurie în suflete. Grupul vocal ucrainean „Vocile Negostinei“ face parte din acest cor al bisericii, iar plăcerea noastră de a participa a fost și mai mare, deoarece am inaugurat cămășile populare ucrainene, care au fost confecționate recent. Mulțumim conducerii centrale a UUR pentru sprijinul acordat în confecționarea întregului costum popular ucrainean care va fi inaugurat în curând.

O zi superbă, cu mult soare și cu multă căldură în sufletele noastre, biserica a fost neîncăpătoare pentru credincioșii prezenți. Slujba a fost oficiată de un sobor de 6 preoți, în limba română, dar și în cea maternă, ucraineană:

arhidiaconul Petru al Episcopului Meletie al Hotinului (Ucraina), părintele protoereu Ștefan din Cernăuți, preotul George Palade de la Parohia ortodoxă din Bruxelles (Belgia), preotul Mihai Marici de la Parohia din Bălcăuți, preotul Daniel Petrașuc de la Parohia din Negostina, preotul Mihai Maghiar, gazda atât de primitoare a marelui eveniment.

Cuvântul de înțelepciune al preoților a pătruns adânc în sufletul și inima credincioșilor, care au ieșit din biserică mai bogăți sufletește și încărcăți cu multă energie pozitivă.

De asemenea, la Sfânta Liturghie a fost prezent și Excelența Sa consulul Ucrainei la Suceava, dl Vasyl Boieciko, împreună cu soția Domniei Sale, dna Nadia Boieciko.

La finalul Sfintei Liturghii, a răsunat cântarea bisericească prin vocea de aur a dnei Felicia Oblezniuc, cântăreață de muzică populară. Corul din Negostina a interpretat, la final, un cântec religios închinat Sf. Petru și Pavel, mai marii dintre apostoli.

Biserica este instituția care adună oamenii și-i face fericiți. În curtea bisericii s-au revăzut oameni care nu s-au mai văzut de multă vreme. Iată o poză de colecție, „Două FERICIRI și o MARE NĂDEJDE“ între ele. Doamnele Felicia Oblezniuc, cântăreață de muzică populară, o ucraineană din Moldovița, și dna Felicia Grigoraș, conducătoare a grupului vocal feminin ucrainean „Vocile Negostinei“, au întâlnit-o pe Excelența Sa, dna Nadia Boieciko, care alături de soțul Domniei Sale, consulul Ucrainei la Suceava, dl Vasyl Boieciko, își pun o mare speranță în viitorul ucrainenilor din județul Suceava.

Activitatea din ziua respectivă s-a încheiat cu o masă rotundă la sediul UUR, filiala Suceava, unde s-au discutat problemele arzătoare privind situația predării religiei în limba maternă și edu-

cația religioasă și morală a copiilor de etnie ucraineană. Toate ideile dezbătute vor fi concretizate în proiecte viitoare, la care trebuie să contribuie cât mai mulți ucraineni. De asemenea, au fost invitați și oameni care au ajutat Parohia și Școala Duminicală, pentru copiii ucraineni din Suceava. Uniunea Ucrainenilor trebuie să aibă mai multă deschidere, colaborare și înțelegere pentru educația morală a comunității. Buna organizare a evenimentului din această zi se datorează dlui Boreoslav Petrașuc și, bineînțeles, preotului paroh Mihai Maghiar cărora le mulțumim creștinește.

Iubirea, iertarea, toleranța, fraternitatea sunt adevărurile pe care biserica ne îndeamnă să le practicăm.

Nimic nu este mai frumos decât să fim cu adevărat împreună.

Felicia GRIGORAȘ

În organizarea Uniunii Ucrainenilor din România, în zilele de 15 și 16 iunie a.c., s-a desfășurat la Ulma cea de-a XX-a ediție a Festivalului Interetnic „Conviețuirii“.

Festivalul a debutat sâmbătă, 15 iunie, cu o masă rotundă, având ca temă „Minoritățile din Bucovina - model de conviețuire“. La această activitate au participat dl Ivan Marocico, deputat în Parlamentul României din partea ucrainenilor, doamna Iaroslava Colotelo, consilier al Ministerului Culturii, precum și un număr de peste 40 de localnici, în frunte cu preotul paroh Costel Lucian Chimiuc.

Moderatorul acestei acțiuni a fost prof. Ioan Bodnar, fostul președinte al filialei Suceava a UUR.

Chiar de la început s-a precizat că scopul întrunirii este de a cunoaște istoria, tradițiile și obiceiurile fiecărei minorități din județ, rolul culturii minorităților în cultura națională.

Domnul ing. Simion Timofeiov, președintele Uniunii Rușilor-Lipoveni din Suceava, a prezentat istoria etniei sale, arealul acesteia pe plan național și județean. Lipovenii s-au remarcat în domeniul pescuitului fluvial și maritim, îmbunătățirilor funciare, construcțiilor, legumiculturii și pomiculturii, dar și în alte domenii, cum sunt sportivii Ivan Pațaichin, frații Simionov sau poe-

Masă rotundă cu iz electoral

tu de primă linie, Nichita Danilov și alții. „Lipovenii nu cer scaune cu înalte funcții, ei cer locuri de muncă și ca efortul lor să fie răsplătit pe măsură“ a spus domnul Timofeiov.

De asemenea, am aflat că rușii-lipoveni, cu mici excepții, la recensământul populației din 2011 s-au declarat ceea ce sunt.

Pe larg, domnul Timofeiov a prezentat rolul religiei în cadrul comunității. Preoții sunt cei mai puternici, cu cea mai mare prestanță în cadrul comunității.

Domnul Cazimir Longer, consilier al prefectului pe probleme de minorități, reprezentantul polonezilor suceveni, după ce a prezentat istoria și tradițiile etniei polone, a precizat că Ambasada Poloniei la București și, în special, Guvernul Polonez sprijină material etnicii polonezi din Suceava: a construit Școala Gimnazială din Soloneț, a asfaltat drumul spre acest sat, fiecare elev primește la începutul anului școlar rechizite școlare, cadouri de Crăciun și Anul Nou, vara copiii își petrec vacanța în Polonia, care primește și bursieri la licee și universități, personalul didactic participă la cursuri de perfecționare, a construit cămine cul-

turale, cum numesc polonezii „Dom polski“, la Soloneț, Cacica, Păltinoasa, Poiana Mărului.

Domnul Ivan Marocico, deputatul din partea UUR, a prezentat o informare despre ucrainenii din România, precizând faptul că ei se situează pe locul al treilea, după maghiari și rromi. Din păcate, numărul ucrainenilor din România a scăzut semnificativ conform datelor Recensământului din 2011. În județul Suceava, de exemplu, au fost înregistrați, potrivit datelor oficiale, doar aproape 6 mii de ucraineni, cifră pe care o putem găsi într-o singură comună, Dărmănești, din același județ.

Deputatul a amintit celor prezenți că UUR dispune de o puternică bază materială, cu sedii bine dotate, formații artistice bine echipate, biblioteci la fiecare sediu. Funcționează cinci redacții, din care una în limba română, UUR finanțează publicarea unui număr important de cărți.

Până aici, totul a decurs în spiritul tematicii. În continuare, moderatorul a scăpat frâiele și activitatea s-a transformat în ceva „electoral“. Directorul școlii a propus ca UUR să tipărească manuale și caiete

auxiliare și să stimuleze personalul didactic implicat în activitățile organizate de UUR. Alții s-au referit la retrocedarea averilor, a pădurilor.

În final, situația a fost oarecum salvată de dna Iaroslava Colotelo care a prezentat istoricul „Conviețuirilor“, faptul că o bună perioadă Ministerul Culturii a finanțat acest festival și a luptat ca el să ajungă itinerant.

Dl ing. Boris Petrașuc a prezentat o interesantă comunicare privind rolul mitropolitului Petru Movilă în organizarea activității religioase din Ucraina și a lui Paisie Velickovski în România.

După câteva ore de discuții, moderatorul a uitat că în sală erau prezente două persoane pregătite să prezinte istoria ucrainenilor, obiceiurile și tradițiile acestui popor. În felul acesta, cei prezenți aveau ocazia de a afla de ce ucrainenii sunt împărțiți în ucraineni, ruteni și huțuli.

Închei cu gândul că peste un an, la cea de-a XX-a ediție, ce se va desfășura la Paltinu, ucrainenii vor înregistra un succes și mai mare.

Gheorghe CEGA

Uși deschise spre viitor la Liceul Tehnologic nr. 1 din Câmpulung Moldovenesc

Un loc binecuvântat de Dumnezeu cu munți împăduriți care străjuiesc pajiștile cu iarbă grasă, împodobite cu buchete de flori multicolore, oameni harnici și inimoși, copii frumoși, care nu își pierd tradițiile, credința și cultura, locuri de unde s-au ridicat oameni de valoare, este locul unde conviețuiesc și se bucură de viață câmpulungenii din țara de sus a Moldovei.

Orașul Câmpulung Moldovenesc este reprezentat cu cinste de absolvenții Liceului Tehnologic nr. 1 cu o istorie de peste 130 de ani, unde an de an, generații de tineri deschid și închid porțile școlii.

Într-o armonie perfectă, aici se cunosc și se împrietenesc mulți copii din diferite medii, de etnie română, dar și de etnie ucraineană, proveniți din satele apropiate locuite de ucraineni. Unii sunt la început de drum spre cunoaștere, în curs de formare, alții aflându-se la un moment de bilanț dar, în același timp, pășind într-o nouă viață, cu speranțe către un viitor necunoscut.

Elevii clasei a XIII-a, pregătiți să părăsească porțile școlii, sub îndrumarea și coordonarea diriginei, prof. ing. Snijec Cely, au parcurs un traseu mai lung, de 5 ani, pentru obținerea diplomei de tehnician în construcții și lucrări publice.

Elevii claselor a XII-a au obținut următoarele calificări: tehnician în instalații electrice, tehnician electrotehnist, coordonați de doamna prof.ing Lenuta Palanițe; tehnician în turism, coordonați de doamna prof. ing Burcă Carmen; tehnician instalator în construcții, coordonați de dl prof. ing. Vasile Hrițcu.

Pentru certificarea competențelor profesionale nivel 3, elevii au pregătit câte o lucrare cu tema aleasă după dorința lor, ceea ce le-a plăcut mai mult sau ceea ce au dorit să aprofundeze, lucrare susținută în fața unei comisii de cadre didactice de specialitate.

Emoționați, fericiți, optimiști și plini de viață, elevii sunt convinși că drumul ales de ei este cel mai bun, că meseria ce urmează să o practice este cea mai frumoasă și mai căutată atât în țară, cât și peste hotare.

În cursul zilei de miercuri, 29 mai a.c., absolvenții promoției 2013 de la Liceul Tehnologic nr. 1 din Câmpulung Moldovenesc au trăit clipe de sărbătoare. Tineri, frumoși, eleganți și emoționați, dar extrem de încrezători, elevii claselor a XII-a, și a XIII-a au răspuns simbolic, pentru ultima dată, prezent, la strigarea catalogului.

Ultima oră de diriginție la clasa a XIII-a s-a desfășurat într-o atmosferă deosebită, încărcată cu emoții, lacrimi, impresii, regrete, mulțumiri, recunoștință și promisiuni.

În aplauze, intonând cântece specifice momentului, elevii își așteaptă părinții și dirigințele în clasă, pentru ultima oră de diriginție, pentru ultima ședință cu părinții.

Prezența părinților a încălzit atmosfera, sporind emoțiile și farmecul activității.

Reprezentantul elevilor a trans-

mis mesajul către profesori și părinți, mulțumindu-le pentru tot ajutorul acordat, pentru susținerea de care au avut parte, exprimându-și tristețea pentru că se despart de liceul unde și-au petrecut ultimii 5 ani și unde au crescut de la un an la altul, dar totodată bucuria începerii unui nou capitol din viață.

Reprezentantul părinților, în persoana domnului Ioan Moțco, cu

și o vor face și de acum înainte. Eu în calitate de diriginte și colegii mei în calitate de dascăli ai voștri, ne-am alăturat acestui nobil demers cu tot sufletul și cu toată priceperea noastră.

Am încercat, și sper că am reușit, să construim în voi o minte solidă, dar abilă, un suflet generos și sensibil, tineri tehnicieni bine pregătiți

E ziua când părăsiți locul copilăriei, lăsați în urmă generațiile

Ultima zi de școală, clasa a XIII-a

emoții și cu lacrimi de fericire, a mulțumit colectivului de cadre didactice pentru implicarea în educarea și îndrumarea elevilor pe calea științei și a omeniei, a felicitat tinerii absolvenți, urându-le succes în viață, în toate ce vor întreprinde și baftă la examene.

Copleșită de emoții, cea care le-a fost profesor, diriginte, prieten și „a doua mamă“ după cum spun elevii, timp de 5 ani, a felicitat colectivul clasei pentru absolvire, le-a transmis

viitoare și dascălii care cu răbdare și dăruire v-au călăuzit pașii spre știință și educație.

Aș vrea ca în călătoria celor 5 ani parcursi împreună să fi bătătorit un drum presărat cu flori ce nu se ofilesc niciodată, acestea reprezentând florile prieteniei, credinței și omeniei, să fi semănat un covor de iarbă veșnic verde, ce reprezintă legătura între mine și voi, covor pe care să ne întâlnim ori de câte ori viața vă va încerca. Eu m-am străduit să vă fiu

Ultimul colopoțel la Liceul Tehnologic nr. 1

ultimele sfaturi pentru viață în care s-a implicat și i-a ajutat să pornească.

Zborul simbolizează calea și lupta, voința care trebuie depusă de tinerii noștri pentru îndeplinirea ideilor și a viselor. Voi sunteți viitorul națiunii, voi sunteți viitorul lumii.

Dumnezeu să întărească rădăcinile voastre! Dumnezeu să ocrotească zborul vostru! Fie acest zbor ușor, armonios, echilibrat! Să aveți viața plină de lumină, de har și de dar divin! Să vă fie calea călăuzită de forțe pozitive, încărcată de fapte bune, de cinste, omenie!

Fie drumul vostru supravegheat de înțelepciune și luminat de o veșnică iubire!

Dragii mei, părinții voștri v-au ajutat dezinteresat să intrați în viață

„mama“ de la școală. Dacă am reușit, rămân aceeași. Să conțați pe mine și în viitor, oricând, mereu, oriunde ați fi.

Dragii mei copii, să aveți credință în Dumnezeu, să vă respectați părinții; să fiți toleranți, să fiți oameni, să nu vă fie frică de muncă și învățătură, să nu vă fie rușine cu voi, să vă urmați idealul. Dacă veți aduna mereu aceste sintagme, veți fi mereu de nota zece, veți fi mereu ceea ce vă doriți voi și părinții voștri. Veți fi oameni.

Eu asta vă doresc. În viață să fiți oameni de nota zece! Vă urez multă sănătate, încredere în posibilitățile voastre și Doamne ajută!“, a spus doamna dirigintă.

Dar sună clopoțelul! Ora s-a terminat. E pauză.

De această dată, clopoțelul a sunat mai mult, a sunat altfel, a sunat pentru ultima oară. Cea mai frumoasă perioadă a vieții lor a luat sfârșit.

Au muncit, au fost conștiincioși, au depășit toate obstacolele, școala i-a recompensat acordându-le statutul de „promovat“, „absolvent de liceu“ și diploma de tehnician, urmând ca ei să depășească un prag pentru a deveni și „baccalaureați“. A urmat festivitatea de încheiere a semestrului, a anului, a liceului, a copilăriei.

În deschiderea programului, absolvenții au făcut un tur al școlii, intonând imnul „Gaudeamus igitur“, luându-și rămas bun de la colegii mai mici din celelalte clase și de la profesori.

Pe această melodie și-au încheiat ultima zi de școală. Toți anii de liceu s-au scurs într-o clipă și primul lor pas sfios pe porțile liceului s-a transformat într-un vis, într-o amintire frumoasă. Odată cu el a luat sfârșit și viața de licean, festivitatea de premiere punând punct unei etape a vieții lor, în care au avut ocazia să cunoască, să învețe, să se dezvolte pe toate palierele.

Înconjurați cu dragoste de părinți, profesori, frați, surori, rude și prieteni, cei 94 de absolvenți au trăit clipe de emoții și trăiri unice în viață. Îmbrățișări, sentimente, premii, buchete de flori, baloane, petale de flori, cântece, lacrimi de fericire și emoții în ochii părinților, ai elevilor și profesorilor.

Domnul director adjunct, profesor ing. Constantin Luca, a rostit cuvinte speciale de felicitare, dar și de luminare a minții absolvenților pentru examenele ce urmează a le susține în perioada următoare, precum și despre drumul în viață pe care îl vor urma... Le-a urat tot ce poate un părinte să-i dorească unui tânăr: sănătate, noroc, liniște, înțelepciune, succes, răbdare și să nu uite de locuri natale, tradiții, credință, omenie.

Diriginții claselor terminale au fost premiați cu diplome și flori de către elevi pentru activitatea depusă de-a lungul anilor în care le-au călăuzit pașii.

Emoțiile și regretul s-au putut citi deopotrivă și pe chipurile elevilor, a părinților, dar și în glasul profesorilor diriginți.

Fiecare diriginte cu aceleași emoții firești în glas, ca pentru fiecare generație, a adresat cuvinte de felicitare, sfaturi pentru drumul vieții absolvenților promoției 2013.

În atmosfera de sărbătoare, profesorii diriginți: Lucia Bordeianu, Carmen Burca, Emil Bezrodnii, Ana Maria Petrașuc și Cely Snijec, au acordat diplome, albume și flori, absolvenților de care se despart cu emoții. Toți absolvenții au fost răsplățiți cu Diplomă de Absolvire.

Tabloul face parte din atmosfera fiecărui sfârșit de an școlar, când se așterne încă o filă a vieții în inima și mintea tuturor.

prof. Cely SNIJEC

Vastul teritoriu pe care s-a înfiripat Rusia Kieveană, iar mult mai târziu Ucraina de astăzi era în vremurile străvechi ocupat de populații aparținând diferitelor neamuri și triburi.

Religia era politeistă. Oamenii ignoranți și înspăimântați de diferite fenomene ale naturii le atribuiau pe acestea acțiunii unor ființe supranaturale puternice, zeități, precum Perun - considerat zeul focului, al tunetelor și al fulgerelor, Dajboh - zeul Soarelui, izvor de lumină și căldură, dătătorul tuturor bunurilor, Svaroh - zeul cerului, tatăl soarelui, Veles - zeul belșugului, protector al turmelor și cirezilor, ocrotitor al păstorilor și patron al negoțului.

Universul oamenilor de-atunci era populat și de ființe supranaturale de ordin mai mărunț, precum rusalcele, spiritele pădurii, ale câmpului, ale casei ș.a.

Relatări explicite legate de aceste zeități nu existau, după cum nu erau nici temple, nici sacerdoți. Oamenii își confecționau idoli - chipuri cioplite din diferite materiale: lemn, piatră etc., cărora li se închinau, iar pentru a-i îmbuna și a le obține ajutorul le aduceau ofrande care constau nu numai din alimente, ci și din animale sacrificate pe altare.

Aceste credințe generau și un psihic corespunzător, caracterizat prin cruzime, spirit războinic exacerbat, ură, răzbunare. Domnea o totală desconsiderare a ființei umane, nu numai în ce privește sclavii și prizonierii, dar și femeile, care aveau un statut de slave absolute ale bărbatului; se practica poligamia.

Din scrierile anticilor reiese că primii germeni ai creștinismului, prima sămânță a fost aruncată în acel teritoriu încă acum 2000 de ani, când la îndemnul lui Isus Hristos, înainte de înălțarea sa la cer, apostolii lui s-au răspândit prin toate țările lumii pentru a propovădui religia creștină. Sfântul Apostol Andrei a avut misiunea de a merge în Scitia, la nord de Marea Neagră. După ce a trecut prin Caucaz, Cuban, Crimeea, a ajuns la Hersones (ulterior numit Korsun) de unde și-a urmat drumul într-o barcă pe Nipru în amonte până a ajuns în locurile unde acum se găsește actuala Ucraina, pe dealurile unde se află acum Kievul. După ce a înnoptat pe malul fluviului, dimineața le-a spus discipolilor săi: „Vedeți aceste dealuri? Asupra lor se va coborî harul lui Dumnezeu. Se va ridica aici un mare oraș cu multe biserici creștine unde i se va aduce Lui slavă.”

Și a așezat în vârful dealului o cruce binecuvântată. Într-adevăr profeția lui s-a împlinit căci Kievul a devenit capitala tuturor slavilor răsăriteni.

O altă întâmplare, care a dat un prim impuls către religia creștină s-a petrecut în secolul al IX-lea. Doi cneji kieveeni - Askold și Dyr porniseră, în anul 866, o campanie militară îndreptată împotriva Tari-

gradului, capitala Bizanțului. Navalele lor cu o mare armată au coborât pe Nipru, iar apoi au înaintat pe mare, oprindu-se lângă malurile grecești. Grecii, deja creștini pe atunci, s-au înspăimântat de oastea numeroasă ce venea implacabil asupra lor și nu aveau altă ieșire decât să implore în biserici ajutor de la Cel de Sus, care le-a insuflat ideea salvatoare. După o noapte de rugăciuni fierbinți au venit într-o procesiune pe malul mării, unde au adus veșmântul Maicii Domnului, păstrat de ei. Minunea s-a întâmplat după ce l-au înmuiat în valuri. În aceeași clipă s-a stârnit o furtună cumplită, iar marea care parcă fierbea a răsturnat și înecat ambarcațiunile atacatorilor.

Acest miracol, care a rezultat

moasă pe atât de înțeleaptă, să fie căutată și să fie adusă. Căsătoria lor a avut loc în anul 903.

Cneazul Igor a întreprins mari campanii împotriva Tariogradului, iar pe plan intern a făcut mari eforturi să reunească prin forță triburile răzlețe din teritoriu. Făcând însă greșeala de a percepe biruri insuportabil de mari de la neamul derevlenilor, a fost ucis de aceștia în anul 945.

Tânără sa văduvă - cneaghina Olga, a rămas la Kiev cu fiul ei încă mic, de 3 ani, Sveatoslav. Obişnuită oarecum ca în timpul plecării soțului în campanii să se ocupe de treburile țării, devenise acum o cărmuitoare puternică și înțeleaptă a acesteia, misiune ce a îndeplinit-o cu succes până la majoratul fiului.

Teofilact, iar naș i-a fost împăratul Constantin al VII-lea Porfirogenetul. La botez a primit numele de Elena, în cinstea Sf. Elena, care a adus de la Ierusalim crucea pe care a fost răstignit Mânturitorul. Impresionat de frumusețea și inteligența ei, împăratul a cerut-o de soție. Însă Olga voia să rămână fidelă răposatului ei soț și nici n-ar fi dorit să rămână în Bizanț, ci să se întoarcă în patria sa. Pentru a nu-l jigni pe împărat cu refuzul ei a recurs la un șiretlic, și anume, cunoscând deja dogmele creștine, a invocat motivul că fina nu are voie să se căsătorească cu nașul ei.

Revenind la Kiev, Olga face eforturi ca, învingând conservatismul vechilor tradiții politeiste, să introducă și să răspândească creștinismul, construiește multe biserici.

Totuși vechea societate a Rusiei Kieveene încă nu era pregătită pentru a trece în totalitate la creștinism.

Acest deziderat se va împlini, abia peste un secol, de către cneazul Volodymyr - nepotul ei.

În anul 964, împărăteasa Olga transmite tronul fiului său, Sveatoslav, ajuns la majorat, totuși continuă și în această situație să propage în rândul conașionalilor creștinismul și să dărâme altarele păgâne.

Moare în anul 969, mahnită până în adâncul sufletului de refuzul neclintit al lui Sveatoslav de a trece la creștinism, rămânând idolatru până la sfârșitul vieții. Pentru meritele sale de a lupta până la sfârșit pentru religia creștină, împărăteasa Olga a fost ulterior canonizată, fiind numită sfântă întocmai cu apostolii. În calendarul creștin ortodox, nu numai în cel ucrainean, ci și în cel românesc este sărbătorită la data trecerii sale la cele veșnice, adică în ziua de 11 iulie. Sarcofagul cu rămășițele sale pământești a fost descoperit de arheologi și se păstrează în Catedrala Sf. Sofia din Kiev. Tot acolo se păstrează o părticică din Sf. Cruce adusă de la Ierusalim și dăruită ei de către Patriarhul care a botezat-o.

După moartea împărătesei Olga, întinericul idolatriei a început să pună iar din ce în ce mai mult stăpânire pe popor. Atitudinea cneazului Sveatoslav, acum când avea mână liberă, s-a înrăutățit, trecând la prigonirea fățișă a celor ce adoptaseră creștinismul. Numai după un an, însă, în 970, el moare fiind ucis în luptă cu pecenegii.

Cei trei fii ai săi: Iaropolk, Oleh și Volodymyr, deși tatăl le atribuise fiecăruia câte o parte bine demarcată din teritoriu, nu au avut pace între ei, stârnind lupte fratricide pentru tron, în care primii doi și-au pierdut viața, supraviețuitor rămânând cel mai tânăr - Volodymyr. Viața acestuia a fost descrisă în special de cronicarul Nestor.

(Continuare în numărul următor)

Olga ANDRICI

1025 de ani de la creștinarea Rusiei Kieveene

din credință i-a impresionat foarte mult pe cei doi cneji, îndemnându-i către religia creștină. Ca urmare, după ce au ajuns la Kiev au trimis o delegație la Tariograd solicitând patriarhului să le trimită preoți care să-i învețe religia lor. Atunci mulți au cunoscut lumina Evangheliei, iar cei doi cneji au primit botezul în anul, după cât se pare, 867. Apoi creștinismul a început încet-încet să se răspândească prin Rusia Kieveană. La aceasta și-au adus contribuția însemnată, mai târziu, primii învățători, Chiril și Metodi, care au tradus Sfânta Scriptură din limba greacă în limba slavonă.

Dar cea care a adus cu adevărat zorile creștinismului în Rusia Kieveană a fost împărăteasa Olga, considerată sub acest aspect - poetic vorbind - luceafărul dimineții care prevestește răsăritul soarelui. Născută, pe cât se pare, în preajma anului 890, în apropiere de Pskov, din neam de varegi (vikingi - normanzi veniți din Peninsula Scandinavică) era înzestrată cu frumusețe și o inteligență deosebită. Potrivit unei vechi legende, pe când prințul Igor era încă tânăr, se afla la o vânătoare în ținuturile Pskovului. Văzând pe malul opus al unui râu prada ce o urmărea, s-a oprit căci nu avea cum să-l traverseze. A zărit însă o barcă și a făcut semn celui care vâslea să-l treacă pe celălalt mal. Și-a dat însă seama că văslașul era o fată - era Olga - tânără, frumoasă, vitează. În condițiile epocii de-atunci cu lipsa ei de morală și desconsiderarea femeii, prințul și-a permis să-i adreseze cuvinte necuviincioase. Dar Olga l-a făcut să se rușineze, vorbindu-i cu multă seriozitate și întrebându-l cum va mai putea cărmui cu dreptate când va ajunge pe tron dacă devine robul pornirilor și dacă se va afla că din cauza lui o fată a fost înghițită de apa râului căci așa se va întâmpla dacă va persista în atitudinea sa jignitoare. Prințul a fost foarte impresionat de înțelepciunea vorbelor și nu le-a uitat, căci atunci când i-a venit timpul de însurătoare a poruncit ca acea fată, pe cât de fru-

Înzestrată cu o personalitate deosebită, împărăteasa Olga s-a remarcat atât pe plan extern prin subtila diplomatie și abilitate de a stabili contacte cu alte țări, de exemplu Ungaria, Germania, Imperiul Roman și, mai ales, cu Bizanțul, cât și pe plan intern.

După pedepsirea exemplară a celor ce i-au ucis soțul, Olga s-a dovedit a fi o înțeleaptă reforma-

Cneaghina Olga

toare în diferite domenii: economic, cultural, ideologic. Trăgând învățăminte din acele răscoale ale triburilor, motivate de birurile neadequate, a inițiat o reglementare a cuantumului acestora, astfel încât să înlăture nemulțumirile, contribuind în felul acesta la întărirea statului prin unificarea de bună voie a triburilor.

A dat dispoziție de a se monta năvoade uriașe pe fluviile Nipru și Desna, precum și capcane pentru a se vâna animale de blană, atât acestea, cât și peștele fiind foarte cerute de țările vecine; la fel și colectarea mierii albinelor sălbatice. Toate aceste măsuri au dus la înflorirea relațiilor comerciale cu alte țări.

Împărăteasa Olga a devenit o adeptă ferventă a creștinismului, în special în urma călătoriei la Tariograd, în anul 955, unde a primit și botezul în marea Catedrală Sf. Sofia, efectuat de patriarhul

SERHI JADAN „DEPECH MODE“

Serhi Jadan s-a născut la 23 august 1974 în orașul Starobilsk din regiunea Luhansk (Ucraina). Operele sale literare au fost distinse cu diferite premii naționale și internaționale fiind traduse în 13 limbi, așezându-l, astfel, printre cei mai populari scriitori contemporani din Ucraina.

Cele mai cunoscute cărți ale lui Serhi Jadan sunt culegerile de poezii: „Generalul Iuda“ (1995), „Pepsi“ (1998), „Balade despre război și reconstrucție“ (2001), „Istoria culturii începutului de secol“ (2003), „Maradona“ (2007), „Etiopia“ (2009), Lili Marlen (2009) „Arme albe și de foc“ (2012); culegeri de proză scurtă: „Big Mak“ (2003), „Anarhia din Ucraina“ (2005), „Imnul tineretului democratic“ (2006); romane „Depech Mode“ (2004) și „Voroșilovograd“ (2010).

Atât prin poezie, cât și prin proză Serhi Jadan îndeplinește o misiune socio-spirituală, care se cerea atinsă demult, fiind cea mai dramatică și, totodată, cea mai veche contradicție a existenței omenesci: contradicția între ceea ce gândești și ceea ce spui, între cum este un om „pentru sine“ și cum apare el „pentru ceilalți“, care sunt sentimentele și trăirile sale și cum și le exprimă prin comportamentul său.

Romanul „Depech Mode“ este o poveste despre generația anilor '90, despre tineri de 19-20 de ani care trăiesc prăbușirea imperiului sovietic. Subiectul romanului este destul de simplu - trei prieteni pornesc în căutarea celui de-al patrulea, pentru a-i da o veste tristă și anume moartea tatălui său vitreg.

Ca toată literatura postmodernă, și acest text este autobiografic. Narratorul fiind reprezentantul lumii interioare a autorului, a existenței lui.

Începutul romanului este oarecum șocant - naratorul își aduce aminte despre prima sa experiență alcoolică și despre existența sa în lume. Evaluarea locului său în viață, la vârsta de 15 ani este în general pozitivă: „Am trăit vesel acești 15 ani din viața de adult, nu am luat parte la construirea societății civile, nu mă prezentam la secții de votare și cu mare succes am evitat orice contact cu regimul antipopular, dacă vă dați seama ce am în vedere; nu mă interesa politica, nu mă interesa economia, nu mă interesa cultura, nu mă interesa nici prognoza meteo, cu toate că era singurul lucru credibil din această țară, tot nu mă interesa“.

Comparându-se, cel de acum - de 30 de ani, cu cel de atunci de 14-15 ani constată lipsa aproape a oricărei schimbări, la început vorbește de factori externi - politici, economici, geografici și apoi despre cei particulari: „S-au schimbat prietenii, unii au dispărut pentru totdeauna și au apărut alții noi. S-a schimbat memoria, a devenit o memorie de lungă durată, dar nu s-a îmbunătățit deloc“. Mai târziu, aducându-și aminte de imperiu, va spune: „Oricum ai întoarce-o, în Uniunea Sovietică erau două lucruri cu care te puteai mândri - campionatul de fotbal și armamentul nuclear, cei care au furat poporului aceste două mari atracții, mă îndoiesc că o să-i aștepte o bătrânețe liniștită“.

În „Depech Mode“ Serhi Jadan creează o întregă galerie de portrete:

„Prietenii, am foarte mulți, de fapt nu suntem o tovărășie care își petrece timpul liber împreună, ci un fel de colectiv de simulanți ce frecă creierii recrutorilor și angajatorilor, trăim în câteva camere învecinate, la același etaj, dormim fiecare pe unde apucă, nici nu-i cunosc

pe toți. Aici singurul prieten adevărat este Vaska Comunistul, alții un public mai mult sau mai puțin întâmplător, deși ei sunt tot prietenii noștri, care ba apar, ba dispar (...). Toți avem în jur de 18-19 ani, marea majoritate dintre prietenii mei au fost exmatriculați și acum sunt ori șomeri, ori se ocupă cu lucruri nefolositoare nimănui.

De exemplu, nu am înțeles nicodată cu ce se ocupă evreul-antisemit Câinele Pavlov „Părinții Câinelui sunt evrei, însă el nu se consideră evreu, spune că părinții - sunt părinți, iar el - este el și mai susține că are dreptate. Nu locuiește cu părinți, nici nu vorbește cu ei, spune că nu poate trăi alături de evrei. Se plimbă pe la toți cunoscuții, câteodată rămâne și la noi pentru o săptămână-două, are și o bunică, se pare că nu este evreică, deoarece locuiește și la ea. Din când în când sustrage de la ea diferite porțelanuri vechi și le vinde la târgul de vechituri, cu banii obținuți cumpără din farmacie tablete și vine la noi. Atunci nu mai ieșim din cameră câteva zile, poate doar să urinăm sau să vomităm, dar se poate vomita și în cameră. În principiu, se poate și urina. Eu îl iubesc pe Câinele Pavlov și nu-mi pasă de antisemitismul lui“.

„La același etaj cu noi trăiește și contrabandistul gruzin Vacha, pe care Câinele îl consideră evreu. Vacha are propria sa afacere, la ieșirea din oraș, nu departe de noi are câteva chioșcuri. Locuința lui are două camere, într-una trăiește el, iar în cealaltă își ține marfa de contrabandă, tot felul de ciocolate, cola, heroină și ciupa-cipsuri. Plătește gaborilor, paznicilor la fel, de noi nu se leagă, deci Vacha este un erou pozitiv, cu adevărat pozitiv, altfel nu ai avea cum să-l numești. El ne vinde vodcă bună, deși nu ne face nici o reducere“.

(Continuare în numărul următor)

Mihai TRAIȘTA

In memoriam Dumitru Cuiava

Satul Negostina este un sat sărac din punct de vedere economic, dar negostinenii au pus întotdeauna un accent deosebit nu pe latura economică, ci pe pregătirea

copiilor, adică pe știința de carte. Negostina a fost și este avantajată din acest punct de vedere fiindcă este situată la doar 3 km distanță de orașul Siret unde a existat tot timpul un liceu cu diferite profiluri și Școala Pedagogică către care erau îndrumați copiii. Negostinenii au dat societății românești mulți oameni talentați, precum învățători, profesori, medici, farmaciști, ofițeri, ingineri, dar și mulți activiști culturali care au coordonat activitatea culturală în Negostina și nu numai. Una dintre aceste personalități a fost învățătorul, profesorul de matematică, directorul Căminului Cultural din Negostina, regizorul, decoratorul scenelor teatrale, Dumitru Cuiava (Tunek).

Dumitru Cuiava s-a născut la data de 31 decembrie 1934 în satul

Negostina într-o familie de țărani săraci. Tatăl lui a murit înainte de nașterea sa.

Din copilărie, Dumitru Cuiava a trecut prin multe necazuri și greutăți, a supraviețuit tifosului exantematic, febrei tifoide, foametei, iar în timpul războiului a fost evacuat cu mama la Calafindești unde a petrecut o perioadă de timp. Dar cel mai mare necaz l-a suferit în primăvara anului 1941 când a rămas invalid fără picior de la genunchi în jos.

Dumitru Cuiava a absolvit Școala Pedagogică Ucraineană din Siret în anul 1953 și a fost repartizat la Școala Generală din Negostina unde a predat la ciclul II fizica și chimia, iar din anul 1955 matematica.

De la vârsta de 16 ani, Dumitru Cuiava a fost membru în formația corală din Negostina condusă de regretatul prof. A. Petrașciuc, dar în același timp interpreta cu succes diferite roluri în piese clasice ucrainene puse în scenă de Dumitru Arici. Dumitru Cuiava era un talent deosebit, avea un scris frumos, dar și talent la desen, avea relații prietenești cu talentatul Mihai Voloșciuc cu care crea toate decorurile pentru piesele puse în scenă.

În afara catedrei didactice școlare, Dumitru Cuiava mai îndepli-

nea cu mare succes și funcția de director al Căminului Cultural din Negostina în perioada anilor 1958-1960 și după 1962. În această perioadă activitatea culturală era la înălțime. La cămin desfășura o activitate bogată corul mixt care era alcătuit din peste 100 de tineri negostineni condus de Nicolai Maidaniuc.

Între timp, Dumitru Cuiava a absolvit cursurile de regizori la Teatrul din Botoșani și ca instructor al formației de teatru, pune în scenă la Negostina și nu numai piese clasice ucrainene. Spectacolele teatrale se desfășurau la un nivel artistic ce atingea profesionalismul datorită faptului că Dumitru Cuiava avea o pregătire regizorală foarte bună, în primul rând, iar, în al doilea rând, formația teatrală era susținută de tinere talente negostinene, elevii ai Școlii Pedagogice Ucrainene din Siret ca: Nadia Bilețchi, Silvia Rîșciuc, Mihai Voloșciuc, Nicolai Clem, Nicolai Maidaniuc, Viorica Chirgăș, Mihai Fediuc, Claudina Grigoraș (Humeniuc), Domnica Rîșciuc, Domnica Grigoraș. Cu asemenea talente, Dumitru Cuiava pune în scenă piese clasice ucrainene „Natalka Poltavka“ de I. Kotlearevskyi, „Ukradene șceastea“, de I. Franko, „Svatannea na

Honciarivți“ de Kvitka Osnoviachenko, „Dai serțiu voliu, zavede v nevoliu“ de Kropyvnyțkyi, „Doky sonțe ziide, rosa ocii vyist“ de M. L. Kropyvnyțkyi și „Nad lymynom“ de E. Korotenko. Menționez că toate decorurile pentru aceste piese puse în scenă au fost pictate de Dumitru Cuiava și talentatul lui prieten Mihai Voloșciuc.

Ultima piesă pusă pe scena Căminului Cultural din Negostina de Dumitru Cuiava, în 1961, a fost „Beztalanna“ de Karpenko Karyi. Menționez că Dumitru Cuiava, în ultima perioadă de pensionare, a profesat ca învățător la clasele I-IV din Negostina cu rezultate foarte bune și ca maestru de atelier-practică. Dumitru Cuiava a ieșit la pensie în 1993 fără a avea vârsta standard de pensionare și de aceea avea o pensie destul de modestă. Dumitru Cuiava moare subit la 10 februarie 2005 la vârsta de 70 de ani. Părăsește pentru totdeauna satul său natal, prietenii cu care a colaborat atâția ani, școala, Căminul Cultural, dar lasă negostinenilor dragostea pentru cultură.

Închei aceste rânduri spunând: „Dumitru Cuiava a fost cel mai iubit fiu al Negostinei“.

Nicolai MAIDANIUC

Ca profesor de limba și literatura română, pensionar, și posedând cele trei volume împrumutate de la Biblioteca municipală „Tudor Flondor” din Rădăuți, recitesc în ucraineană nuvele din aceste cărți, prilej cu care îmi reamintesc vremurile copilăriei școlare, când luam contact cu ele pentru prima oară, prin clasa a IV-a la Școala Elementară din Măriței, când învățătorul de atunci, Daneliuc, mi-a insuflat dragostea pentru lectură. Învățătorul avea asemănări cu marele Sadoveanu și la fizic și la interpretarea textului.

Așadar, după aproape 60 de ani mă întâlnesc și mă reîntâlnesc cu creații literare citite în copilărie. Apoi traducerea lecturilor copilăriei mele într-o limbă românească de excepție îmi creează o surpriză estetică aparte.

Prezentarea mea sumară a acestor cărți se vrea a fi o chemare la lectură.

Dar mai întâi aș vrea să dau câteva informații despre traducător, deoarece merită să fie prezentate.

Mircea Lutic s-a născut la 29 mai 1939 în Iordănești lângă Storojineț, este membru al Uniunii Scriitorilor din România, Ucraina și din Republica Moldova. Trăiește la Cernăuți. A scris, mai ales, poezii.

A lucrat mulți ani la ziarul românesc „Zorile Bucovinei” din Cernăuți, fiind secretar general de redacție.

S-a lansat în arta traducerii din literatura ucraineană, pentru care a primit Premiul Internațional „Ivan Franko”. Pentru strădaniile sale în domeniul literaturii și publicisticii a fost decorat cu Ordinul Național al României „Serviciul credincios”, în grad de ofițer, și Diploma de Onoare a Radei Supreme a Ucrainei.

Prietenia sa cu poetul ucrainean Vitali Kolodi, ca și cu Vasile Levițki și Zenaida Peniuk au fost de mare ajutor în tâlmăcirea scrierilor din ucraineană în română.

Antologia poate fi considerată un florilegiu de autor. În fața fiecărei nuvele traduse, traducătorul a așezat câte o pagină conținând date despre autor și scurte informații biobibliografice.

Cele trei volume au coperti asemănătoare, diferențiindu-se doar prin culoare de fond și au fost tipărite la Kiev, pe spezele statului ucrainean, cu un tiraj de 3000 de exemplare pentru fiecare volum, cu specificarea „Proză pentru copii și tineret”.

Pe coperta a 4-a a fiecărui volum este trecut curriculum vitae bilingv despre traducător cu fotografia lui, iar fiecare volum cuprinde peste 400 de pagini, pe hârtie offset, și coperti cartonate.

Cartea I începe cu o prefață sub titlul „Dezvoltarea nuvelisticii ucrainene” semnat de prietenul și colaboratorul autorului Vitali Kolodi, traducătorul „Luceafărului” eminescian în ucraineană care în încheierea prefeței scrie: „Traducătorul în mod fericit a deschis încă o cale de apropiere a celor două popoare și acum îi invită și pe cei maturi, și pe

cei tineri la citirea interesantă, încurajatoare și educativă”.

Urmează fragmente din lectura „Povestea anilor trecuți” cu subcapitolele: 1. „Despre întemeierea Kievului”; 2. „Despre Oleg cel Înțelept”; 3. „Despre lupta tânărului tăbăcar cu pecenegii” (toate trei traducerii în versuri libere), urmând 16 fabule în proză ale filosofului ucrainean iluminist Hryhori Skovoroda, apoi Hryhori Kvitka-Osnovianenko, Pantelimon Kuliș, Marko Vovciok, Iuri Fedkovyci (bucovinean), Ivan Neciui-Levyțkyi etc. și până la

Cartea a III-a conține, spre deosebire de primele două, peste 500 de pagini și cuprinde scriitori contemporani de nuvelistică ucraineană, de la Evhen Huțalo până la Maria Matios, având în încheierea postfeței iarăși un articol conclusiv al nuvelisticii cu titlul „Ploaia de aur” a prozei ucrainene în țarina generoasă a literelor românești” scris de Nadia Babyci, candidat în științe filologice, profesor la Universitatea Națională „Iuri Fedkovyci” din Cernăuți, care în încheierea acestei postfețe afirmă: „Florilegiul

pentru ochii minți, ci și pentru cei ai inimii”.

Scriitorul Mircea Lutic este un autentic bucovinean și creștin, care își iubește neamul și spiritul

omului de lângă el. Poate și dumealului sau familia sa au suferit privațiuni grele în epoca totalitarismului sovietic și, poate, mai suferă și acum, dar își vede de menirea sa, aceea de scriitor și poet. El are un caracter omenos, colaborează cu cei de aceeași breaslă, cum sunt Kolodi și Kasiacenko care, împreună, contribuie la înălțarea valorilor spirituale ale ambelor

popoare, reliefează tot ce a fost valoros și comun ambelor popoare.

Dovada acestor năzuințe și fapte înălțătoare o constituie nu numai apariția acestui florilegiu, ci și evocarea în cuvinte foarte valoroase a contribuției marilor personalități de origine română și ucraineană în paginile cotidianului românesc „Zorile Bucovinei” de-a lungul anilor.

Se cuvine să aducem prinos de recunoștință - prin acest articol - traducătorului, dar și poporului ucrainean care a dat o pleiadă de prozatori reprezentativi ce ne încântă și reflectă istoria, eroismul în muncă, tradițiile și religia lor.

prof. Vichentie NICOLAICIUC

„ZORIANI DOȘCI” („PLOAIE DE STELE”),

Editura „Etnos”, Kiev, I (2004), II (2006), III (2007), traducere de MIRCEA LUTIC

Stepan Tudor (prozator contemporan). Așa cum afirmam anterior, fiecare autor este prefațat cu un curriculum vitae și cu referințe biobibliografice.

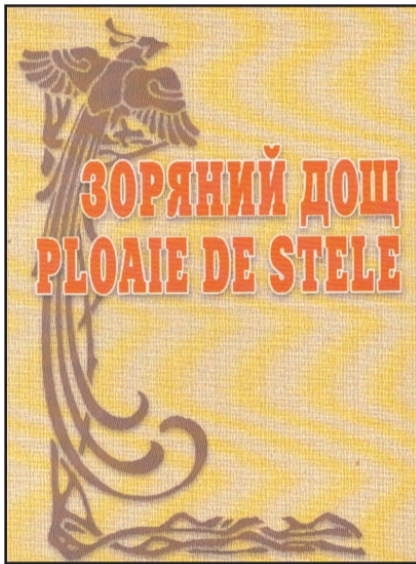
Cartea a II-a începe cu scriitorul contemporan galițian Andri Holovko, cu o cunoscută povestire existentă cândva în manualele școlare ucrainene, numită „Basmauă roșie”; urmează Hnat Chotkevyci, Hryhori Kosynka, apoi Iryna Vilde, Mychailo Stelmach etc. și până la scriitorii de la sfârșitul secolului al XIX-lea.

Volumul al II-lea se încheie cu o postfață artistică exemplară a scriitorului bucovinean contemporan Viktor Kasiacenko, de fapt, prietenul și colaboratorul traducătorului, cu titlul „Ploaie de stele”, un mesaj de credință, de iubire și de speranță. Însuși titlul spune totul despre conținutul postfeței, și anume istoria acestei transpuneri românești: efortul fizic și talentul traducătorului, dar mai ales valoarea artistică a transpunerii etc.

Concluzionând, Kasiacenko afirmă: „În condițiile concrete ale proximității teritoriale ucraineano-române, florilegiul de autor al lui Mircea Lutic va aduce un benefic și eficient serviciu atât cititorilor de limbă română, cât și celor de limbă ucraineană. Mai cu seamă alcătuitorul, așezând textele în chip cronologic, le-a însoțit cu note biobibliografice despre fiecare dintre autorii inserați (...). Toate acestea ne dau temeiul să conchidem cu certitudine că cele trei volume ale antologiei „Ploaie de stele” constituie nu numai o apariție de real interes pentru iubitorii de literatură, ci și un foarte util îndreptar instructiv-educativ pentru elevi și pentru cadrele didactice din instituțiile de învățământ ale Ucrainei și României” (p. 453).

auctorial semnat de Mircea Lutic - o adevărată ploaie de aur a prozei ucrainene - vine să înroureze atât țarina noastră scriitoricească, cât și ogorul generos al consumatorului de literatură, să completeze „pârșul” ales al cărții inspirate, să dobândească bibliotecile ucrainenilor și românilor (...) fii bun [cititorule] de răsfățe aceste trei volume ale antologiei de față cu titlul comun „Ploaie de stele” și te asigur

că vei găsi în ele hrană nu numai

Apariții „ciudate” pe meleagul nostru

Au fost observate pe la începutul lunii aprilie în cătunul Hrobi. Erau o sumedenie aprecia localnicul Gheorghe Vovciuc însă n-au stat în acel loc decât câteva zile. N-am apucat să le zăresc cu toate că nu erau o noutate pentru mine, deoarece le-am primit vizita și-n unii ani trecuți. Eram curios totuși și ros de nerăbdare, de emoție, să le mai urmăresc planând, ca mici aeroplane, printre păduri, deasupra pajiștilor printre casele răsfirate de pe coamele munților. Evident poposiseră aici de departe și își mutau locul de habitat temporar în anotimpurile călduroase cutreierând astfel într-un zbor specific, chiar fascinant pentru oameni, prin țările cu o astfel de climă.

Tocmai îmi pierdusem nădejdea de a le mai sesiza prezența când într-o dimineață de iunie trei berze staționaseră pe hornurile școlii de vizavi mutându-se în răstimpuri pe stâlpii de curent electric din preajma locației amintite. Și vreme de o oră-două le-am putut studia ocupația. Nu se speriau de mașinile ce treceau pe drum, erau prea mult preocupate de propriile corpuri, stând într-un picior. Cu ciocurile lungi și late își tot căutau ceva prin pene, se scobeau mai exact spus, apoi rămâneau preț de minute în șir nemișcate pentru ca deodată să-și îndoiaie gâturile, de asemenea lungi, pe spate bătând din ciocuri ca „toaca” pentru ca aceeași „melodie” să o repete cu ciocurile revenite în poziția normală. Și acest comportament e oarecum bizar pentru cine nu le cunoaște felul de viață. În timpul zilei cocostârcii planau spre codrii în căutare de hrană poposind și prin pajiști. Într-o zi, însă cam friguroasă, apoi și-n altele nu le-am mai zărit gândindu-mă, nu fără stropul de nostalgie în suflet, că ne-au părăsit spre alte destinații. Măhnirea mea s-a transformat în bucurie când, iată, în aceste zile cele trei berze au reapărut pe hornurile școlii.

Decebal Alexandru SEUL

Au trecut doar opt ani de la apariția primului volum al lui Decebal-Alexandru Seul - „Zâmbetul“ (2005) și acum a ajuns deja la al zecelea volum „Brăduțul din Cer“, apărut la Editura „Penumbre“ din București.

Acest volum încheie un ciclu de trei volume, ciclu prin care autorul a avut ambiția să readucă în mintea cititorului unele evenimente pe care le-a prezentat în paginile publicațiilor „Crai nou“, „Monitorul de Câmpulung“ și „Curierul ucrainean“.

Nu numai Seul, ci și alți scriitori sau simpli cititori și-au pus de nenumărate ori întrebarea: „Este oportună, necesară și utilă cititorului o carte în care sunt reproduse texte apărute în unele publicații? Eu susțin cu tărie că da. Este suficient să ne gândim la faptul că foarte puțini sunt cititorii care și formează colecții de ziare, dar bibliotecii au infinit mai mulți. Peste ani, ți-aduci aminte de eseul „Dacă aș fi putut da timpul înapoi...“ al domnului Seul, care ți-a plăcut foarte mult, printre altele, și-ai vrea să-l recitești, dar nu poți pentru că n-ai păstrat ziarul. Dar, pentru că ai cartea, întinzi mâna spre unul din rafturile bibliotecii, iei cartea, o citești și ești... mulțumit. Chiar și numai din acest motiv merită s-aduni între copertile cărții ceea ce-ai scris o viață și ai răspândit în diferite publicații.

Domnul Seul, care a tezurizat numele a doi domnitori, este un om deosebit. Meseria pe care a practicat-o până la pensie și chiar dinco-

Cronicarul din Izvoarele Sucevei

lo de ea, i-a permis să discute cu toți cetățenii satului, să cunoască până la detaliu viața fiecăruia. Tocmai de aceea eseurile sale sunt

luate din viață, sunt pline de tâlc și de savoare. Eu, unul, le-am recitat cu mare plăcere.

Titlul cărții este destul de sugestiv. De fapt, este o metaforă. Știm că-n credința populară bradul ne duce cu gândul la eternitate. De aceea, îl întâlnim în ritualul nunții, al înmormântării și era înălțat pe-o prăjină la poarta celui care-și sărbătorea numele.

Ovidiu-Alexandru, fiul său iubit, parcă scârbit de ceea ce se întâmpla pe pământ, la chemarea Bunului Dumnezeu s-a înălțat la cer. Dar a făcut asta mult prea devreme. Poate și din acest motiv am găsit că titlul volumului este foarte potrivit. Dar eu aș fi deschis volumul tocmai cu acest eseu.

Cred că i-a fost foarte greu autorului să facă o selecție a textelor publicate pentru a realiza acest volum. Mă laud că le-am citit pe toate. Care de care mai instructiv, educativ și... emoționant. Am înțeles că acțiunea fiecăruia este brodată pe un fapt real, trăit sau cunoscut de autor.

Autorul și-a câștigat o mare popularitate în sat nu numai prin modul în care și-a făcut meseria, ci și prin aceea că i-a făcut personaje de carte pe mulți dintre sătenii săi, de la Gheorghiuța Proțiu (preșcolar), sora sa, Georgiana (clasa a II-a), la Mădălina, cântăreață de muzică populară, care a evoluat la televiziune de șase ori, la acei oameni care „au pe umerii lor între 80 și 90 de ani și trăiesc pe melea-gul mioritic al Izvoarelor Sucevei“ (Seul).

Nu-l știam pe domnul Seul melancolic. Dar citind eseul „Dacă aș fi putut da timpul înapoi...“ mi-am schimbat părerea despre el. De

fapt, în mai multe eseuri rememorează întâmplări din viața sa.

Ce frumos scrie despre el doamna Artemisia Ignătescu în povestirea „Cartea la ea acasă“, în care îi prezintă două dintre cărțile sale în cadrul unei întâlniri organizate la biblioteca din Câmpulung Moldovenesc!

Am remarcat în mai multe eseuri părerea de rău a autorului pentru că se distrug pădurile României, că lemnul rezultat ia calea străinătății și românul rămâne cu... munții goi.

Mai menționez faptul că autorul a scris și poezii. Dar despre acest capitol al creației sale voi încerca să vă povestesc într-o altă intervenție. Amintesc doar numele celor două volume: „Ploi de flori“ și „Printre oglinzi de soare“. Poeziile din cele două volume sunt ilustrate de artistul grafician Ion Maftai.

Cartea se încheie cu un capitol dedicat „Imaginilor din Izvoarele Sucevei“. Păcat doar că nu sunt multicolore, ci doar în alb-negru. Vedem în ele silueta maiestuoasă a unui brad falnic, niște clăi de fân, imaginea școlii din sat, a bisericii, monumentul eroilor și, de ce nu, femeii venite cu coșurile la sfințit pasca, dar și un câine care a adoptat o pisică cu patru pui.

Cartea este foarte interesantă, se citește cu pasiune și, ce este mai important, cititorul va reține mult timp ceea ce a citit.

Așa carte mai zic și eu!

prof. Gheorghe DOLINSKI

Epigrame

Pilotului prins băut la Londra

Se bea într-o veselie
Ca șofer, ca pieton,
Dar suntem de comedie:
Beau piloții de-avion!

Dlui Ganea, care a scris „alergând“

Cartea scoasă de curând
Mă trimite la un gând
Te-am văzut alaltăieri
„Alergând“ după muieri.

Agoniseala de bobotează

Unul îți bate la ușă,
Altul face semn cu creta;
Alți doi cântă fals din gușă
Și-apoi popa-și strânge cheta (Amin!)

Deturnare

Alcoolul-n Orient
Era doar medicament,
Noi, cu alte argumente
L-am trecut la... alimente.

Ioan HALAS

Cristian Cega

PLOUĂ

Plouă peste inima mea,
Cerul s-a îngemănat între două coperte
din cartea iubirii,
desprinsă din cleiuri.

Plouă cu flori de salcâm
Pământul e gol și negru-pustiu
Frunzele cad pe caldarâm
pe-asfaltul bolnav, cenușiu.

Plouă pe-ntinsuri de vânt
pe spate, pe săruturi aprinse
Plouă pe stiluri de cânt
rupte din țărături încinse.

CALEA DE APOI

Hai vino moarte, vino,
din negura de vremi
să-mi fii mereu aproape
la tine să mă chemi,
să îți cunosc sărutul
cel unic, de-l primesc
acei ce-mpușcă-n lună
și fluturii gonesc.

E umbra-ndureratei
ce trece pe oglinzi,
pe luciul negru-al apeii
spre mii de suferinzi
le soarbe-ncet suflarea
și pleacă înapoi
pe singură cărarea
a vieții de apoi.

SORTI

Noi suntem cei ce scormonesc în tină
Și căutăm comori, pe care nimeni nu le va găsi,

cu o speranță magică, divină,
ca o licoare, ca un elixir.

Și totu-i vis în pauperă libertate,
cuvinte dulci ne gădilă urechea
sunt nemâncatele iluzii disperate
a încleștatelor palate adunate...

Când noaptea pătimaș se-mpreunează
cu zorii ce mijesc ferestrelor ca hoții,
uităm de tot și așteptăm să vină
același vis al nopții pe lumină,
dar multă lume adunată lângă noi
în searbădul și putredul gunoi
ce joacă sortii,
în loc de aur culegem noroi
în fața morții.

Legarea rodului

- Un' te duci, de te-ai ferchezuit așa? - mă întreabă stând pe pat bunicul Lavrin, de parcă într-adevăr ar ști ceva. Și ce dacă mi-am pus cămașă nouă și mi-am lipit cu scuipat ciuful din cap - poate mă duc la ședință?

În casă s-a înnoptat, așa că nu se mai observă nici mucegaiul din unghere, și geamurile s-au învinețit, ca înainte de furtună. Iar sub pat albesc cartofii: au dat colți, se cer plantați în pământ.

E timpul să plec.

Iau de pe policioară sticluța cu odicolon, îmi dau pe batistă și observ cum se mișcă pe obrazul bunicului acea gropiță neagră, apărută demult, încă de la scoaterea unei măsele bolnave: râde. E îngrozitor de zeflemitor! Și știu eu de ce.

A fost o vreme când, de cum se însera, dumnealui și începea să depene: despre cum a dus-o în prizonieratul austriac, ce plăcinte se coc acolo și cât de frumos se rînește la vaci. Iar când venea iarna, când se puneau pe viscolit, eu nici nu mai coboram de pe cuptor. Ședeam și cântam cu bunicul tot felul de colinde: dumnealui cu voce de bas, eu - de alto:

*Steaua minunat străbate de când se ivi
Dinspre Răsărit spre Miazăzi
Și deasupra peșterii ea strălucește
Pe Împăratul Hristos Îl vestește...*

Dar de-acum - s-a trecut. Acum eu... chiar dumnealui zice: mi-s flăcău...

Mă îndrept spre ușă, iar dânsul:

- Dacă te însori cu zăpăcita aia, ai să vezi atunci, nepoate, ce-i agurida și mărul pădureț.

- Bunicule, te rog să termini.

- ... căci asta-i o față din vârtejul ăla de pulbere pe care-l răsucesc dracii în drum!

- Ei, așa e caracterul ei, cam tare, - zic eu liniștit, doar ca să ies cât mai repede din casă.

- Păi, cum, - bombăne dumnealui, - și pușcăria-i tare, da' cine dracu-i bucuros să aibă parte de ea...

Ei, gata. Scârțâi ușa și ies în prag.

Afară miroase a frunză tânără de plop, iar dinspre straturi adie a gunoi cald, a bălării din anul trecut și a cenușă udă. Mica livadă și-a scuturat de-acum floarea și a așternut pământul cu un strat gros de petale. Zilnic, vântul le suflă câte puțin în drum și noaptea, când trece vreo mașină răzleață, le vâlătuțește în trâmbe rozalii care se rostogolesc pe urma ei până la pod, iar acolo cad în pârau.

Peste drum, hăt departe-n stepă, dincolo de livezi, joacă tremurat o jariște roșie: ba se lasă până la pământ - și atunci în acea parte se înnoptează surd, ba iarăși țâșnește în sus, până spre Volosojar, pudrând cu cretă roșie împrejurmile și plopii tineri - de bună seamă că tractoriștii au dat foc la paie vechi.

Trec prin livadă spre marginea cutului, la râpă, și zăresc încă de departe o siluetă albă pe marginea povârnișului. E Sonia. Mă așteaptă... Simt că mă fac mai lat în spete, că pasul mi-e

mai apăsător, că mai e puțin și-mi iau zborul. Dar glasul mi-a cam pierit...

- Sonia, - abia îngăim bâlbâit, - tu ești?

- Nu, nu sunt eu, - răspunde ea și râde încetisor. - E o nălucă...

Apoi mă ia strâns la braț, se lasă puțin pe mâna mea cu sânul cald și elastic.

- Vino să-ți arăt că mai e zăpadă, - îmi turuie ea la ureche. - Acolo, în râpă.

De pe dâmb, coborâm într-o văgăună neagră și rece, ne apucăm cu mâinile de niște bălării ude și țepene. În râpă într-adevăr miroase a dezgheț - parcă ar fi scoarță de arin putred, iar sub picioarele noastre bocăne și scârțâie.

- Vezi: e gheață, - zice Sonia, dându-și capul pe spate și gădilându-mă sub bărbie cu buzele ei fierbinți. - Iar tu nu credeai...

Spre cer iar suie vâlvățai, și în râpă se luminează într-atât, că-i văd bine ochii Soniei. Par cam ciudați: sunt și sperioși, și răzători. Mie încep să-mi amortească picioarele și se moaică ca o cârpă. Iar capul meu se apleacă, se tot apleacă...

„Ce-ar fi, - mă gândesc, - s-o sărut? Da' dacă-mi dă una peste bot? Se întâmplă și așa. Am văzut într-un film...“, și gâtul încetează să mi se mai îndoie, înțepenește.

Sonia nici nu mai râde, iar ochii i-a mijit atât de supărată, că... Nu. Lasă, mai bine altă dată.

Stau proțâpî lângă ea, uite-așa, de lemn Tănase, și nu știu ce să zic, până o aud pe ea:

- Mykolka, ia hai: eu o să cad, iar tu să mă prinzi. Să vedem, poți să mă ții?

- Ehe, și-ncă cum! - declar eu sus și tare și o apuc de mijlocul ei subțire, dar deodată alunec și simt, cu spaimă și scârbit de mine însumi, că acuși o să ne prăvălim în noroi.

Ea se smulge din brațele mele și mă fulgeră cu o privire mânioasă.

- Dă-mi drumul! Ete, viteazul...

- Am alunecat, - bâigui, - ce vină am eu că aici e lunecuş?

Sonia îmi întoarce spatele îmbufnată și tace. În fața ochilor îmi apare bunicul Lavrin, își mișcă pe obraz găurica neagră, rânjește... Poate că are dreptate când zice că-i aguridă...

Amintirea bunicului mă face mai îndrăzneț.

- Ei, - zic, - dacă-i așa, ce să mai...

Mă apuc cu mâna de o tufă, mă proptesc cu picioarele în peretele râpei mai tare decât era nevoie și dau să mă cațăr pe dâmb.

- Mykolko, da' eu? - șoptește jalnic Sonia.

Și de la acea șoptă mă ia cu amețală, inima începe să-mi bată ca un clopot. Sar în jos, o apuc de umeri și, din repezeală, o sărut pe basmauă foșnitoare și rece.

- Păi, de ce... taman după ureche, prostuțule... - răsuflă cumva supusă și blând. - Hai de-aici, că-i frig.

Eu mă reped și nu că o ajut, dar aproape că o port pe brațe până sus. Și simt că am putere cât un taur. Privim spre locul din care tocmai am ieșit. Acolo se zărește albind zăpada.

- Ce ciudat, - zice Sonia, - în jur înfloresc pomii, iar acolo-i zăpadă...

- Acolo n-ajunge soarele, - îi explic. - Și mai era și acoperită cu pământ. Acum o să se topească.

O luăm spre drum ca să ne așezăm pe banca de lângă grajdul nostru. Sonia tremură, se lipește de umărul meu și-i simt răsuflarea după guler.

- Ție nu ți-e frig? - mă întreabă.

Strâng din dinți cât pot de tare, ca să nu-mi clănțane, iar ei îi zic:

- Păi, parcă nu prea...

Stepa s-a rumenit și mai tare, și prin grădini, la cine era arat de-acum, bulgării lucec roșii, iar în brazdă, precum zăpada în râpă, albește floarea scuturată. Prin livezi, frunza abia se dezghioacă, de aceea crengile sunt mănos încărcate de picături verzui, strălucitoare ca roua: pomii legaseră rod.

- Uite-așa niște mărgelă dacă aș avea, - zice Sonia, - nu le-aș scoate de la gât niciodată...

- O să-ți cumpăr, - promit eu hotărât. - De cum ies șofer, îți cumpăr.

- Iar eu o să-ți cos cămăși brodate. Frumoase-frumoase, mai frumoase decât cele de la magazin.

Deodată, Sonia se oprește, se saltă pe vârfuri, îmi cuprinde capul cu ambele palme și mă apleacă încetisor spre ea. Pentru o clipită, îi văd ochii uscați și rugători și o aud șoptind stânjenită:

- De o sută de ori mai frumoase... dragule... de o mie de ori!

Și mai departe nu mai văd nimic și nu aud nimic...

După aceea, am mai stat mult pe banca de sub plopi, fără să ne desfacem din îmbrățișare chiar și atunci când pe lângă noi treceau spre Poltava primele camioane de piață și șoferii strigau din cabină vorbe vesele, vorbe de îndemn și măscări.

Ne despărțim hăt după miezul nopții, abia mișcând picioarele înțepenite și cu buzele arse de dulce dogoare.

Eu mai zăbovesc o clipă în prag să ascult clănțănitul zăvorului și cum închide Sonia ușa încet, ca să n-o simtă mama.

Când deodată aud la noi în livadă: hârș-hârș... De după stog, apare bunicul, în pufoaică și cu furca în mână. Deasupra pomilor se înalță ghemotoace de fum albăstrui.

- Ia hai, flăcăule, de-mi ajută să afumăm livada, că se duce naibii tot rodul.

Mă reped numaidecât în grădină, greblez cu degetele tot felul de scuturătură și aprind focul taman pe hat, ca să tragă fumul și spre livada Soniei.

- Păi, nu acolo, - strigă bunicul supărat, - fă focul mai aproape de pomi!

- Nu-i nimic, - răspund cu o vorbă pe care am auzit-o chiar de la dumnealui, - dacă or avea oamenii, o să avem și noi...

Și-n timpul ăsta mă tot gândesc: cu ce treabă să-mi fac azi drum la vecini, că până diseară mi se pare că-s o mie de ani, nu cred să rezist...

Traducere de Corneliu IROD

Discursul președintelui Ucrainei la cel de-al 18-lea summit al statelor Europei Centrale

Stimate Domnule Președinte Gašparovič,
Stimate Doamne și stimați Domni,

Aș dori, înainte de toate, să-i mulțumesc părții slovace, personal președintelui Republicii Slovace, Ivan Gašparovič, pentru ospitalitate și pentru excelenta organizare a acestui summit.

Apreciez că tematica aleasă pentru summit - „Strategia creșterii pentru redresare după criză” - este mai actuală ca oricând acum când Europa se află într-o etapă hotărâtoare pentru ieșirea din criza financiar-economică.

De la declanșarea crizei în Europa au trecut cinci ani. Iar faptul că efectele fenomenelor de criză se resimt și acum în toate statele europene indiferent dacă ele sunt sau nu membre ale UE, ale zonei euro sau ale altor organizații internaționale regionale arată că țările și economiile noastre sunt interdependente.

Se pare că pentru reluarea creșterii economice sunt necesare unitatea, încrederea reciprocă și eforturi conjugate ale tuturor statelor de pe continentul nostru atât ale țărilor membre ale UE, cât și ale celor care în prezent se află în afara acesteia.

De aceea, apreciem că continuarea procesului de extindere a UE care să vizeze includerea Ucrainei în spațiul politic și economic european unic constituie un important instrument de ieșire din criză.

Integrarea deplină a Ucrainei în UE constituie un potențial al creșterii economice în Europa, al consolidării stabilității și securității general europene, care nu a fost până acum valorificat.

În momentul de față, noi aspirăm, înainte de toate, spre consolidarea spiritului de parteneriat și îmbunătățirea înțelegerii reciproce între țările Europei Centrale și de Est care au un important potențial în ceea ce privește integrarea și o importantă experiență a unor transformări reușite.

Stimați prieteni,

La realizarea marilor transformări și construirea societăților de tip european în statele Europei Centrale a contribuit și contribuie un factor puternic, și anume perspectiva intrării în UE.

Și eu nu văd niciun motiv obiectiv care să poată priva Ucraina și alte state din regiune de acest puternic instrument de integrare. Noi înțelegem că în actualele condiții dificile, când Europa încearcă să învingă efectele crizei, europenii sunt sensibili la tratarea problemei extinderii UE. Poate că e un paradox, dar eurosepticismul care, din cauza fenomenelor de criză, i-a afectat pe mulți din UE, practic, nu a atins societatea ucraineană.

Încrederea ucrainenilor în Europa Unită și dorința lor de a deveni, într-o bună zi, parte cu drepturi depline a acesteia nu s-au clintit.

UE rămâne și astăzi pentru noi un exemplu de succes politic, economic și social. Și nu numai un exemplu, ci un catalizator al reformelor social-economice sistemice care, între timp, se realizează în Ucraina.

Europa Unită este opțiunea clar declarată a Ucrainei. Această opțiune își are rădăcinile nu numai în realitățile geopolitice și în oportunitatea economică, ci mai ales în identitatea europeană nativă a poporului nostru, în unitatea lui istorică, culturală și valorică cu ceilalți europeni.

În ultimii ani, Ucraina a participat la importante procese multilaterale și a demonstrat că este capabilă să colaboreze eficient într-un larg context european.

Astfel, statul nostru a deținut cu succes președinția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei, în 2011, precum și a Inițiativei Central Europene, în 2012.

Anul acesta ne desfășurăm cu succes activitatea în fruntea OSCE.

Aceste activități ne dau, practic, posibilitatea să ne manifestăm esența noastră europeană, să ne aducem o contribuție concretă la consolidarea și unirea Europei. Anul trecut, împreună cu partenerul nostru Polonia, am organizat o mare acțiune la nivel european - Campionatul European de Fotbal. Acest eveniment, desfășurat pentru prima dată în Europa de Est, a constituit un pas important spre unirea popoarelor europene.

O realizare importantă a Ucrainei pe calea integrării europene a constituit-o parafarea Acordului privind asocierea cu UE.

Sper, că prin eforturi conjugate vom reuși să asigurăm încheierea acestui acord important pentru toate părțile la summitul „Parteneriatului Estic” care se va desfășura în luna noiembrie a.c. la Vilnius.

Acest document nu este doar o declarație privind demararea unor relații calitativ noi între Ucraina și UE. Pentru Ucraina, el este, înainte de toate, un program detaliat de prefaceri, în conformitate cu standardele europene în toate domeniile vieții statului nostru, foaia de parcurs a apropierii noastre de UE, instrumentul de consolidare a valorilor europene. Componenta-cheie a Acordului o va constitui crearea zonei aprofundate și atotcuprinzătoare a liberului schimb. Aceasta va deschide calea spre integrarea economiei țării noastre în piața internă a UE, iar apoi va stimula modernizarea.

Pe de altă parte, lumea afacerilor europeană va avea posibilitatea să funcționeze liber pe piața ucraineană pe baza unor standarde clare și a unor reguli limpezi.

Sunt convins că alăturarea pieței interne a Ucrainei, a capacității ei de producție și agricole spațiului economic european va avea o influență pozitivă substanțială asupra situației economice general europene și va contribui la ieșirea Europei din criză.

De aceea, semnarea acestui document istoric este în egală măsură avantajoasă atât pentru Ucraina, cât și pentru UE. Este în interesul ambelor părți.

Remarc aici faptul că noi am început deja să pregătim baza legislativă și instituțională adecvată pentru implementarea acestui acord.

În atenția asociației Ucraina-UE, care este parte integrantă a Programului prezidențial al reformelor, se află realizarea unor prevederi ale Acordului de asociere.

Întregul curs al reformelor este, practic, subordonat scopului general al integrării noastre europene, și anume asigurării pentru cetățenii Ucrainei a condițiilor și nivelului de trai europene.

În Ucraina se realizează astăzi transformări fără precedent, sub aspectul dimensiunilor și al profunzimii, în toate sferile vieții sociale.

Se modifică fundamental sistemul de justiție și de ordine publică, se dezvoltă instituțiile statului de drept, se îmbunătățesc condițiile pentru oamenii de afaceri, se modernizează sectorul energetic etc.

Reformarea sistemului ucrainean de justiție în conformitate cu valorile și standardele europene trebuie să asigure formarea unui mecanism eficient de apărare a drepturilor constituționale ale cetățenilor.

În strânsă colaboare cu Consiliul Europei se realizează reformarea justiției penale care are menirea de a perfecționa activitatea întregului sistem al ordinii de drept.

A intrat în vigoare noul Cod de procedură penală, înlocuindu-l pe cel vechi care funcționa încă de la începutul anilor 60 ai secolului trecut.

La elaborarea acestui cod și-au adus o con-

tribuție activă experții Consiliului Europei prin urmare acest document răspunde întru totul standardelor europene. El a modificat radical procesul penal.

Apoi, Ucraina a obținut un element important al unui stat de drept modern: sistemul judiciar în care avocatura dispune de drepturi mai largi la nivel de acuzare.

Procesul de reformare a legislației penale și de procedură penală este îndreptat, între altele, spre umanizarea normelor de drept și reducerea numărului de persoane aflate în arest.

În Ucraina funcționează noua Lege privind prevenirea și combaterea corupției și a fost aprobată Strategia națională anticorupție pe anii 2011-2015.

Sunt în curs lucrările de pregătire a reformei constituționale care se realizează în cadrul Adunării Constituționale. Și subliniez că toate aceste transformări care au loc în Ucraina se realizează conform standardelor europene.

Este de la sine înțeles faptul că noi suntem interesați ca în această problemă să beneficiem de susținere, de asistență tehnică și de ajutorul experților UE și ai statelor membre. Am convingerea că un rol deosebit l-ar putea juca și țările Europei Centrale, vecinii noștri, vechii noștri prieteni și parteneri de nădejde.

Stimați colegi,

Țările din regiunea noastră au lungi tradiții de viață în comun și de colaborare, o identitate central-europeană, specifică și o unitate istorico-culturală distinctă.

S-a întâmplat ca principala linie de separare, existentă azi în Europa, să împartă în mod artificial regiunea noastră în UE și non-UE. Și cine alteleva dacă nu noi simțim cel mai pregnant toate inconvenientele care decurg din această barieră nefirească. Să biruim, deci, împreună acolo unde se poate aceste bariere. Că doar noi dorim să contruim împreună o Europă Unită.

Europa Unită este opțiunea Ucrainei. În spatele acestei opțiuni stă puternicul sprijin al tuturor păturilor societății ucrainene și a majorității covârșitoare a forțelor politice importante.

Drumul cel mai scurt către această țintă trece prin pragmatism, prin acțiuni concrete și minuoase. Terenul pentru activitatea noastră în comun este, practic, nemărginit. Este vorba de proiecte comune în economie și în sfera investițiilor. În dezvoltarea colaborării regionale și transfrontaliere. Este vorba de Dunăre, Marea Neagră, Baltica și Adriatică. Este securitatea energetică de care depinde bunăstarea Europei, infrastructura de transport care leagă vestul și estul, nordul și sudul continentului nostru. Sunt schimburile educaționale, științifice și culturale, turismul și contactele directe, relațiile de prietenie între cetățenii noștri și între popoarele noastre.

Dragi prieteni,

Am convingerea că actualul summit constituie încă un pas important pe calea consolidării parteneriatului dintre țările regiunii noastre și aprofundării proceselor de integrare europeană care, sunt ferm convins, constituie baza dezvoltării stabile a întregului continent.

Acesta este modul în care privim noi întâlnirea noastră de astăzi și sperăm că ea va da un impuls important colaborării noastre în această direcție importantă din punct de vedere strategic pentru Ucraina și pentru noi toți.

Doresc nouă tuturor succes în activitatea noastră comună.

Vă mulțumesc pentru atenție.

Pagină realizată de **Ion ROBCIUC**

UCRAINA - mai aproape